

ΣΑΛΛΟΥΣΤΙΟΥ
ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ
ΠΕΡΙ
ΘΕΩΝ καὶ ΚΟΣΜΟΥ.

SALLUSTII PHILOSOPHI
DE
DIIS & MUNDO.

LEO ALLATIUS

Nunc primus è tenebris eruit, & Latinè vertit.

Juxta exemplar Romæ impressum.

CANTABRIGIÆ:

Ex Officina J. Hayes, Celeberrimæ Academiæ Typographi,
Impensis Joann. Creed, Bibliopolæ Cantab. 1670.

L

C

tuer
hospi
ditij
præ
orun
suav
les
rum
run
rem
qua
ing
fact
re
om
qua
yo

Clarissimo & Eruditissimo viro,

LUCAE HOLSTENIO

GABRIEL NAUDEUS

S. P. D.

Circumspicienti mihi diligenter, cuinam ex amicis posteriori jure committendus esset hic Philosophus, quem velut è fracta navi in littus expulsum, & pictâ se veste tuentem, summus equidem Vir Leo Allatius jam dudum hospitio suo exceperat; Tu profectò unus omnium, *eruditissime Holsteni*, mihi visus es summoperè idoneus, quem præ cæteris ad istud negotii deligerem. Sive enim studiorum, quæ te pariter ac illum exercent oblectantque suavissimè, mutuam inter se consensionem attendo; tales omnino vos esse fatendum est, ut qui vestram amborum industriam in eruendis à situ & pulvere antiquiorum auctorum monumentis, non æstimet esse singularem, is meo quidem judicio parùm intelligere videatur, quantum intersit Republicæ literariæ, naufragium istud, ingens, omni ope & consilio reparari, cuius occasione factum est, ut quæ olim à doctissimis Viris magno labore elucubrata fuerant, ea nostram ad ætatem pervenire omnia minimè potuerint: Sive necessitudinem considero, quæ præclaris ac illustribus officiis arctissima dudum inter vos coaluit, & novis quotidiè confirmata, indissolubilis

deinceps futura est ; nra ego , qui utriusque etiam ve-
strum amantissimus semper extiti , haud satis ex munere
meo fecisse viderer , si hanc occasionem naclus , quanam
inter nos simus animi propensione atque affectu , omni-
bus significandi , ad aliquem alium conversus , effluere
mihi atque elabi permetterem : Sive denique in Sallustiu-
m ipsum respicio , qui incredibili quadam virtute de re-
bus arduis & sublimibus dicendi , non omnium quidem ,
sed doctissimorum manibus attractari gaudet , ne , quod
gemma & unionibus contingit , si non inter ~~reputata~~
asservetur , continuo vilescat ; qui melius , amabo , e-
jus voluntatem exhaustire potui , quam si dum à Leone
Allatio discedit , homine supra vulgus eruditorum noto ,
eum ad te transmittam , qui non postremus quoque inter
scientiarum proceres cluis , atque eo potissimum nomine
Eminentissimo tuo Principi F R A N C I S C O B A R-
B E R I N O maximo & unico literatorum hac tempe-
state fautori , ac ingeniorum censori acerrimo , gratissi-
mus meritò acceptissimusque haberis ? Enimvero ad has-
ce causas , quæ me in tui cultum & obsequium sponte
currentem impulerunt , ut acceptum ante aliquot annos
ab homine mihi amicissimo , & fidei meæ atque diligen-
tiæ concreditum hunc libellum , in tuo nomine apparere
vellem ; accesserunt etiam alii , quæ satis per se mihi ,
ut istud facerem , in animum inducere poterant : linguæ
siquidem Græcae peritissimus es , juxtaque decretorum
veteris Philosophiæ , quibus noster hic Sallustius adeo
variè frequentérque suas opiniones fulcire & illustrare de-
prehenditur , ut qui assiduâ studiorum contentionе in sin-
gulis Philosophorum scholis perspecta hæc , multumque
antè cognita usu & explorata non habebit , is plurimum
certè de illa voluptate remittat , quæ tibi absque ullo
obice quosvis antiquorum libros evolventi , liquidissima
plerunque ac suavissima contingit . Quamobrem cum de
istius

istius Auctoris præstantiā dubitare non possis ; reliquum
modò est , ut hunc , cui longa jam series temporum e-
mensa , & doctrinæ vis , ac maximorum virorum Da-
mascii , Suidæ , aliorūmq[ue] testimonia non minimum suf-
fragantur ad laudem , tuâ pariter commendatione orna-
tiorem esse velis : Méque præterea , & Leonem Allatium ,
qui tibi tuisque eximiis virtutibus favemus impensè , mu-
tuò etiam redames , eoque affectu prosequaris , quem ha-
cenus in te sumus experti valdè cumulatum & constan-
tem . Vale.

Dabam Romæ vi. Id. Jul. MD CXXXVIII.

A 3

Imprimatur,

*Imprimatur, si videbitur Reverendiss. P. Mag. Sac.
Pal. Apost.*

I. B. Episc. Cam. Vicesg.

Cum iussu Reverendissimi Patris Domini mei Nicolai Riccardii Sacri Palatii Magistri lucubrationem De Diis, & Mundo Sallustii Philosophi Cynici à Leone Allatio V. C. Latino idiomate è Graco transmissam viderem, admiratus sum elegantiam, & inter tenebras ethnicismi tot lumina virtutis & veritatis. Itaque typis dignam duxi ad angendum literatorum penu vetera perscrutantium. Datum Rome XII. Cal. Julii, Ann. MDCXXXVIII.

BARTHOLOM. TORTOL.

Imprimatur,

Fr. Nicolaus, Riccardius Sac. Palatii Apostolici
Magister.

ΠΕΡΙ
ΣΑΛΛΟΥΣΤΙΟΥ SALLUSTIO
ΔΑΜΑΣΚΙΟΣ DAMASCUS

Παρὰ ΦΩΤΙΩΝ ἐν τῇ Apud Photium in Bibliothece.

Τμῆμ. σμβ.

Cod. CCXLII.

Σαλλεύστης κακίζων εἰς τὸν εἰδισθήσασιν ὅδον ἐπορθέστο πᾶς φιλοσοφίας, ἀλλὰ τὰς κοινωνίας τρεῖς ἔλεγχον τε καὶ λοιδοειάν, καὶ τὸ μάλιστα δῆπον τοῦ ἀρετῆς. οὐτε δέσμευτο δὲ τῷ στατικάντι, οὐ τὰς Ἀπίκρες ἰρικρεπτίδας, οὐ τὰ Κωνίδην σανδάλια τελείδεμενόθεν. ἐφαίνετο δὲ ἡ δέσμηποτε ὅπλη πλεῖστον γέροντον επειδὴ ἀρρώστων τὸ σῶμα, επειδὴ παλαιωρέωντος τὸ σῶμα, επειδὴ τοιοῦτα φιλανθρωπῶματα.

Kai αὖτε.

"Οπός ὁ Σαλλεύστης τὸν τῷ δημοσίου ὄφελοντας ἀφορῶν, ταχέλευτον ἐκάστοτε τὰ βίᾳ γνωστάτων ἐκέσω τελετῶν. Τοῦ

Allustius cynico more vivens, non tritam Philosophiam vim tenuit, sed eam quæ ad reprehendendum obrectandūmque apta est, & ad sustinendos pro virtute labores peridonea. Raro vel iphicratidas Atticas, vel usitata sandalia induebat. Neque illum quipiam vel corpore diu infirmum, vel animo ægrum, & anxium vidit: sed, quod dici solet, erectâ cervice laborem subibat, honesta item & laudabilia studia, & id genus alia homine digna.

Rufus.

Sallustius oculos obviorum inspiciens, frequenter singulis mortem violentam prænunciabat; causas A 4

αἰτίας

αἰτίαν τὸ περιγράψων εἰδί αὐτὸς
εἶχε φρέσκειν. καίποι εἰπούσαις
ἐρωτώμενοι τὸ Κολοσσὸν τὴν ὁφ-
θαλμῶν αἰπάνθη, καὶ ἀχλυώδες,
καὶ νοπομένη μεστὸν, οὐδὲ δῆ πένθεσι,
τὸ κόρεας οὐταῖς ἐμφερεῖμενον.

sam verd, quā antē praeconcereret, nē
ipse quidem dicere poterat. Hoc in-
terrogatus conaretur, & oculorum
obscuritatem & tenebras, & humo-
ris, qui in lacu pupillis ipsis oculo-
rum contineretur, in illis abundan-
tiam, præmonitionis causam esse con-
tenderet.

Καὶ οὖτις.

Οὐδὲ Σαλλέσι θεάσιτο τὸ θι-
γανικῷ, ἀλλὰ πᾶν τὸ Σοφιστικῷ
βίῳ προστέχετ τὸν. ἐξέμαστε δὲ
καὶ τὸς μημονίους ἀποτατὸν Δη-
μοσθένες λόγυς. καὶ δὴ λέγειν αὐ-
τοῖς, ὃ τὸν νέας μαμύλην Θο-
σοφιστῶν, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀρχαῖον
πόνον τὸ λογοτεχνίας ἀμιλλώμε-
νοι. αἰσθεῖς καὶ ἐξαγεῖ λόγυς ὃ
πολὺ ποιείντων λειπομένος· αὐτοῦ
πόλει θεων τὸν εἰκαστήσιαν
εἴδει λόγον, ἄπασαν.

Rufius.

Sallustius non amplius forensis,
sed Sophisticæ vice rationi animatum
intendit. De rebus publicis etiam
Demosthenis orationes memoriz
mandavit omnes. Adhac satis e-
rat disserens, non recentiores So-
phistas imitans, sed cum vetere
scriptionis splendore certans; Ora-
tionesque scripsit non multò illis
inferiores. Nudis pedibus orbem
terrarum ferme universum am-
bit.

Ex Suida.

Σαλλέσι θεάσιτο δε τὸν
ἀνθρώποις ἐράσμον εἴναι φιλοσο-
φον, ἀλλὰ καὶ ἀδιάντον. τέτοιο
ἀκέστους, ἀπίστεξα δὲ τοτὸν τὸ λό-
γον, ὡς εἴτε ἀλιθοῦ λεγόμενον,
εἴτε λέγειται ἀλιθον. ἀλλὰ γε δε
Σαλλέσι θεάσιτο τὸ ἐμὸν εἰπεῖν.
γε γε μιερέλλοτο περὶ φιλοσοφίας
ἀπλῶς, ἀλλὰ φύσῃ μοσποντιρθ-
ιν, καὶ τὸν Ἡράκλειτον ὅχλολοι-
στρον, καὶ πάσιν ὅπεράδοι τοῖς
ἀμφιτάντοις, καὶ ὅπωσδεν, εἰκ. πάσιν
περιφέρεις ἐλέγχον ἔχειν, καὶ
εἰσαγωμένων. εὑρίσκεται μὲν πατ-

Sallustius Philosophus, qui di-
cebat, philosophari hominibus non
esse facile, sed potius impossibile.
Quo ego audito, sermonem hunc
sum aversatus, ut neque verum, ne-
que dictu dignum. Cœterum Sal-
lustius sciebat, ut ipse dico. Nec
enim apud Philosophos malè pro-
fus audiebat, sed erat naturā inimi-
citus improborum, &c., ut aiebat Heraclitus, Turbae convicator, omni-
ūmque delinquentium insectator,
& quovis modo, quāvis occasione
quolibet arguens, & comicè per-
stringens: interdum quidem se-
dūσαν,

δέλεων, τὰ δὲ πολλὰ τῷ γαλοῖν
χάρεσσιν οἵτε καὶ φιλοσοφίαις μονοι. καὶ
ζόδην δὲ Σαλλέστη οὐ πέπελθεί-
σικανῶς, καὶ Σχόλην ἐν φυέσατο
τὸ καθείστα Θεόν, ὁ ξειρέτως
μὲν ἔχων αὐτὸς, ἐπειγόντος δὲ μοι
τας τοιώτας χάρεται. οὐ γάρ τοι
πήμπτην ἀρετὴν ὄνομαδους τὸν
οὐδὲ Θεῶν δέξαν αλλαζόντην, δοκεῖσθαι
ἐπεινάι ποτε τοῖς πονηροτάτης
Σαλλέστης θεῖν. ἐπειγόντος εἰνίου
τοῦ ἀλοφύλων, τὰ μὲν ἀλλαζόντα
ἔπαιναντας, τὸν δὲ αὐτὸν λείπεντα
εργάζοντας, μὲν δέξατεν τοὺς Θεῶν
τὸ ἀντὶ τοῖς πολλοῖς ἔατε, οὐ δέ,
τοτὲ γε τίς τοῦ νέμεσιν περιστενα-
μοι. τὰ δὲ Παμφρετίην μέγισταν
ηθεὶ διαμαρτύρων εἰπούχων, επειδὴν
οὐκέτι Θεοῖς ὄρεσθενθείσι, πάντας Θεοὺς
τοσοὶ αὐτρώσαντες έσονται πάντες δέ
τοι οἴδεν, οἷς μὲν ἔχει πόσας
Θεὸς ἐγγένειος, οἵτινες σὺν αὐτοῖς
αὐτρώσαντο; Ταῦτα τοῖς Σαλλέστην. κυ-
νικότερον δὲ ἐπιλεσθέστε.

Kai πάλιν.

Σαλλέστη. Στότε εἰς Ἀλεξανδρείαν πέρην Ἀδίωντεν (καὶ
τασθάρη τοῦ φιλοσοφοῦ). παρέ-
δεῖσθαι δὲ ὁ Φίλος Σαλλέστην πά-
σαιντο αὐτρώσαντος, πάντας φιλοσο-
φούντος ἐπὶ τὸ καρτερότερον, τὰ
δέ τοις οὐδὲν οὐδὲ τὸ γαλούστερον.
ἴστητεν οἷμοι πέρητες τῶν μετοίκων,
καὶ δεῖ κείστως εἰπέρ πνι τοῦ ἀλλοῦ τοῦ
δὲ πολεύοντος. καὶ δὴ Σαλλέστη τὰ
μὲν πατρίδεν ὄρμητο πάντα Συρίας.
τὰ δὲ περὶ της μητρὸς Ευστίωδες ἐγ-

riῶ rem gerens, plerumque verò ri-
diculis, & dicteriorum amantibus
moribus gaudens. Etenim Sallu-
stius admodum facetus erat, & ad
deridendum etiam ingeniosissimus
atque promptissimus: Hujusmodi
verò gratias egregiè quidem ipse ex
se & ex genere habebat. Qui enim
quintam virtutem nominārit, opi-
nionem de Diis veram, quæ inter-
dum improbissimis inesse videatur,
Sallustius est. Præterea verò qui-
busdam peregrinis qui cetera qui-
dem ejus laudabant, unum verò ei
decēsse dicebant; quod non ita de
Diis, ut vulgus sentiret, respondit:
Hæc saltem propter Nemesisin adesse
mihi sinit. Cùm autem Pampre-
pium maximā potentia jam prædi-
tum adiisset, & ille, qui elegans
videri volebat, ei dixisset: Quid
Dii ad homines? Quis verò, in-
quit, ignorat, neque me unquam
Deum, neque te hominem fuisse?
Hæc de Sallustio. Philosophabatur
autem Cynico fere more.

Et rursus.

Sallustius. Hic Athenis Alexan-
driam cum Ifidoro Philosopher ve-
nit. Sallustii verò mores omni-
bus hominibus admirabiles fue-
runt, quia partim quidem con-
stantissime philosophabatur, par-
tim verò perridiculè jocabatur;
utrumque, opinor, ultra modum.
Hæc enim vita, si qua alia, judici-
um requirit. Sallustius igitur pa-
ternum quidem genus à Syria du-
cebat, maternum verò ab urbe E-

γόνει. ὁ πατὴρ τὸν αὐτῷ Βασιλίδην ἀνομάζετο, Θεόκλετα τὸν μὲν πρ. ἐν φυῖς τὸν δὲ πολλὰ γεγονός, καὶ τὸν θεόν αὐτῆς, καὶ φιλόπουτον, τὰ ρέμα τοῦτο ἀπέβλεπεν εἰς τὸν πολυάρχον δ. αυτού, καὶ ἐπαιδεύετο λόγιοις ῥητορικοῖς ἦν δὲ Εὔνοια Σοφία, τότε ὅντες καὶ Ἐμέσων. Οὐτε τούτης τούτην διεμελέτη τοὺς λόγους, ὃδεν οὐδὲν τούτης φύσις ἀπό τούτης πόνοις θαυμάζομένθω. ποὺ μὲν γένος μηδοσίν τοῦ Δημοδένης λόγους ὅμοις πάντας ἔξεραντεν. ἀλλὰ περὶ τότε καὶ λέγειν λιγὸν ικανὸς, καὶ τοὺς νεωτέρους ἐκμιμέμεθω Σοφίας, ἀλλὰ περὶ τὸν ἄρχοντα πόνον τοῦ λοργογραφίας ἀναλλάγματον. ἀμέλεις καὶ ἔχρατες παντὸς λόγους τὸ πολὺ πάνταν ἐμλεπτομένες. Τὸν οὐ μέτε τοντον τούτης Μάρκελλον, ἐπί τον τὸν Εὔνοιαν, καὶ τότον ἐκμαδόντα μὲν ἀπεμημόντες τὰ δόκτορα βιβλία τὸ Θεοῦδίκην ἴστειας, καὶ μὲν πάντα λέγοντα ἀξιον αὐτοῖς. καὶ Νόνυνον δέ φασιν ἐκμαδόντα ἔξακτος ἔλον τὸν Δημοδένην, μηδὲ διάρροια τὸ σόμα, μωιζόμενοι πέρογε λόγους διπεικῶν Καϊθεστον. καὶ γάρ διτι πειτὸν εἰς πλῆθον ἀποσκιλίειν, καὶ γεράφειν εἰς καύλα. ὁ δὲ Σαλλεστός ἀδρότερον οὐδὲν ἀπέβλεψεν τὸ τέχνης, ἐλάσσων τοῦ θεοῦ ἐσαήδοντας τὸν Εὐνόιον, ἀπέβλεψεν εἰς Ἀλεξανδρεῖαν, καὶ ἀπεβλέψετο τὴν ῥητορικῶν διδασκαλῶν.

mes. Ejus pater Basilides vocabatur, & mater Theoclea. Fuit autem ingeniosus ad multa, & moribus austerioris, & ambitionis. Ac initio quidem vehementer expertam Jurisprudentiam spectabat, & eloquentiae præcepitis ab Eunoio Sophista, qui tum Emesus degebat, erudiebatur. Postea vero non amplius ad forensem, sed ad Sophisticam vitam animum appulit, & ad hæc sua studia referebat, cum non minore industria, quam ingenii admiratione. Publicas enim Demosthenis Orationes simul omnes edidicit. Sed præterea sati erat disertus, non recentiores Sophistas imitans: sed cum illo antiquo scribendi genere certans, nam & Orationes scripsit non multò inferiores illis. Sed noster ille civis Marcellus Eunoii sodalis octo libros historiarum Thucydidis edidicit, nihil tamen auditu dignum enunciavit. Nonnum etiam, aiunt, sexies totum Demosthenem edidisse, sed tamen ne os quidem aperire potuisse ad commodarum Orationum compositionem. Haud enim idem est ad populum memoriter recitare quæ edidiceris, & eleganter scribere. Sallustius autem huic arti sedulam operam jam navans, cum Eunoium existimaret sibi melius instituendo imparem esse, Alexandriam abiit, & eloquentiarum magistros tentavit, eorumque peritiorum periculum fecit.

Καὶ πάλιν ἐν τῇ, Ἀθηνό-
δωρῷ.

"Οπ πή Ἀθηνόδωρῷ πάντα παρεσκεύασο περὶ φιλοσοφίαν, τά πέπο φύσεως, καὶ τὰ ξέπο τὸ δημιουρῆς περιεργέσεως, ὅπερ Πέροχλοῦ, καὶ Διαφανῆς Ἑζηγεῖ τοῖς πλησάσσοντι. ὃν ὁ Σαλλούσιος θαυμάζων διὰ τοιδῆ, ἔλεγε, ὃ πνεῖ αὐτῷ ἐφή τὸ ἀνθρώπῳ Ἑζάποντα πάντα τὰ παρεκείμενα. ἀλλ' ὅμως ἔτιστον Ἀθηνόδωρον μὴ φιλοσοφῶσσι.

Καὶ πάλιν ἐν τῇ, Ζεύσῳ
Ἀλεξανδρῷ.

"Ἔν τοι καὶ ἔπειρος Ζεύσῳ τὸ Περί-
ελεύθαιρον καὶ τὸ χέρον, τοῦ μὲν
γίνεται Περιγαμίας, τῷ δὲ φύσει καὶ
αὐτὸς ἐνδέειρος τάχα περὶ Επιστή-
μων. ἀπόφθης τοι, καὶ τὰ πᾶν κατηρ-
πυθόσ. ὁ πότερος τοι αὐτοῖν ἀφορ-
μῶν τὴν διατάσσει παρέρχετο Σαλλούσιος
περὶ τὸ Πέροχλον εἰκὼν φεύγειν.

Καὶ πάλιν ἐν τῇ, Μαρ-
κελλίνῳ.

Μαρκελλίνῳ διαδέη Δημητρί-
ας, ὃς οὐδὲ αὐτόνομος, μηδὲ Δικαιο-
σώπης Ἑζηγείρων τῷ θεοπονέων,
παρεῖν τὸ αὐτὸν καὶ φεύγοντος ἵκαντο,
πολίτημα, καὶ ἀνθρεπτα διαματεῖ
μετελεπτικῆα τὰ περὶ πόλεμον,
Γαῖαν Σαλλούσιον ὁ φιλόσοφος.

Et rursus in voce, Atheno-
dorus.

Athenodoro autem omnia ad
Philosophiam erant parata, cum
ipsius natura, tum etiam ipsius re-
cte voluntatis dona, quibus erat in-
structus, cum Proclus vivebat, &
perspicue exponebat illis, qui ad
ipsum accedebant; quem Sallustius
admiratus ob studium, hunc homi-
nem profecto igni similem esse dice-
bat, omnia adjacentia incendi:
Verumtamen Athenodoro persuas-
it, ne philosopharetur.

Et rursus in voce, Zeno
Alexandrinus.

Fuit & alius Zeno Procli socius
per id tempus, genere quidem Per-
gamenus, sed ipse natura ad dicen-
dum tardiore, bonus tamen, & mori-
bus compositus. Uter verò ipsorum
Sallustio causam à Proculo dissidi-
dendi præbuerit, dicere non possum.

Et rursus in voce, Mar-
cellinus.

Marcellino Dalmatiz Principi,
qui erat sui juris, & populis suo im-
perio subjectis justè præterat, & in
quo erat satis prudentia, & reipub-
licæ gubernandæ peritia; & adin-
randa fortitudo, quā res bellicas
exercuerat, familiaris erat Sallu-
stius Philosophus.

Cum Suidas ex Damasco, unde sua eum hauiisse constat, tradat hunc
Sallustium *Orationes* satiis celebres conscripsisse, nescio quā ratione referat
in Bibliotheca Gesaerius, & cum Gesnero Epitomatores Simlerus, & Fri-
lius, Suidam nullius illius scripti meminisse. Sallustii *Philosophi Cynic*
meminist Suidas, sed nihil ab eo scriptum refert.

Σ Α Λ Λ Ο Τ-

ΣΑΛΛΟΥΣΤΙΟΤ SALLUSTII
ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ,
ΠΕΡΙ

ΘΕΩΝ καὶ ΚΟΣΜΟΥ.

ΚΕΦ. Α.

Οὗτον δὲ τὸν πόλεμον, καὶ
τὴν κοινὴν ἀρχήν.

PHILOSOPHI

De Diis, & Mundo.

Interprete
LEONE ALLATIO.

CAP. I.

*Quale oporteat esse Auditorē:
& de communi notione.*

ΟΤΣ τὸν Θεὸν
ἀκέντων ἐδίλονται,
δὲ μὴ ὡς τῷ πάσῃ
ἴδοι καλῶς, καὶ
μὴ αἰσθάντος. Κα-
τέριον δέξαις. δὲ τὸν πώ
ρον ἀγαθὸν εἶται, καὶ θυμοφύτης,
τὰ δράστης φροσέχεις τοῖς λό-
γοις. δὲ τὸν αὐτὸν καὶ τὰς κοινὰς
ἐποίεις εἰδέναι. κοινὰ δὲ εἰσιν
ἔγνοιαι, ὅπεις πάντες τῶν θρησκευμάτων
ἐρωτιζόντες ὁμολογοῦσσαντινοί-
σιν, ὅπεις Θεὸς ἀγαθὸς, ὅπεις
ἀπαθής, ὅπεις αἰετάειτο. πάν
τὸ μεταβλητόμενον, ἢ ἐπὶ τὸ
χρεῖπον, ἢ ἐπὶ τὸ χειρεῖν, καὶ εἰ
μὴ ἐπὶ τὸ χειρεῖν, κακωθεται.
εἰ δὲ ἐπὶ τὸ χρεῖπον, πᾶς ἀρ-
χῶν τῆς κακού.

Quisbus id in animo
est, ut de Diis ser-
mones audiant, eos
à pueris bene infor-
matos esse oportet,
nec insipientum o-
pinionibus postmodum connutrirī.
Natūre item probitate, ac pruden-
tiā munitū pectus gerere addecer,
ut ap̄e congruentēque sermones
percipiāt. Eisdem præterea com-
muniū notionū cognitio neces-
saria est: illæ verò universales sen-
tentiae erunt, quas universi homines,
si perquirantur, confitebuntur; quē-
libet nempe Deum bonum, nibil
pati, nulli mutationi esse obnoxium:
quodcunque enim mutatur, aut in
melius mutatur, aut in pejus: si in
pejus, deterius fiat: si in melius,
jam principio erat malum.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. β'.

Οπός θεός ἀμετάβλητος, ἀγένητος, αἰδίος, ἀσώματος, ἀδὲ εὐ τόπῳ.

KΑὶ οἱ μὲν ἀκέωντες ποιεῖται· οἱ δὲ λόγοι ποιεῖται γενέσωσι. Αἱ δὲ θεῶν ὕστεραι, ἀδὲ ἐγένεντο· τὰ δὲ οὐτα τελέστηται γίνονται· αἱ δὲ εἰσιν, ὅσα μωμάτιν τε ἔχει πλούτος περιφέρειν, καὶ πάλαις εἰδὲν πέρικεν· ἀδὲ εἰς Κομάτων εἰσι· καὶ γὰρ δὲ μωμάτων αἱ μωμάτιν αἰσθάματοι. ἀδὲ τόποι περίεχον· Κομάτων γάρ τοποὶ γε. ἀδὲ τὸ φερότης αὐτίας, οὐτοῦ οὐδὲν χωρίζον· οὐτερεὶς ἀδὲ εἴς αἱ νοήσεις, ἀδὲ φυχῆς αἱ θησαυροί.

ΚΕΦ. γ'.

Πτεῖ Μύθουν, καὶ σπεῖ θεῖοι·
καὶ διὰ τί.

TΙ οὐ ποτε εἴη τέττας ἀφέντες τὴν λόγυα, οἱ παλαιοὶ Μύθοι εἰχόντει, ζητεῖν ἀξιού· καὶ τότο φερότην εἰς τῷ μύθῳ μύθου φελεῖσθαι, τόσα ζητεῖν, καὶ μὴ ἀργεῖν πλὴν μίανοιαν ἔχειν. "Οπός μὲν εἰς θεῖοι οἱ Μύθοι, εἰς δὲ χρηστούς μὲν διένειπταιν. καὶ γὰρ τὸν Ποιητῶν οἱ θεόληπτοι, καὶ τὸν Φιλοσόφων οἱ σεκτοί, οἵτε τὰς τελετὰς καταδιέξαντες, καὶ αὐτοὶ ἢ εὐ χρησμοῖς οἱ Θεοί, Μύθοι εἰχρήσουστο.

C A P. II.

Deum immutabilem esse, ingenitam, sempiternum, incorporeum: nulloque loco circumscribi.

Et hic quidem, qui audit, est talis. Sermones hac ratione procedant. Deorum naturæ, neque factæ sunt: quæ enim semper sunt, nusquam sunt; semper vero sunt, quæcunq; primam facultatem possident, & naturâ suâ pati aliquid non possunt: neque ex corporibus conflantur; corporum etenim vires expertes corporis sunt: neque loco circumscribuntur; id namque corporibus inest: neque à prima causa, vel à se invicem separantur; quemadmodum neque à mente notiones, neque ab animo disciplinæ.

C A P. III.

De Fabulis, eas divinas esse;
& propter quid.

Quamnam igitur ob causam hisce sermonibus neglectis, veteres fabulis usi sint, non indignum fuerit investigatione: & hæc prima ex fabulis utilitas progignetur, investigare nempe, nec segnem, sed exercitatum intellectum habere. Divinas itaque fabulas esse ex illis, qui eas usurparunt, explicatu non admodum difficile est. Ex Poetis etenim, nomine afflati; & ex Philosophis, optimi quiques & qui sacra ac ceremonias divulgarunt; Dii etiam ipsi in fundēdis oraculis fabulis usi sunt.
Διαίτη

Διαπλήσθεοι οἱ Μύθοι, φιλοσοφίας ζητεῖν. Ἐπεὶ τούνυ πάγια τὰ ὄντα ὅμοιότηπο μὲν χαίρει, ἀνομοιότηπο δὲ ποσφέρει, ἐχριῶν τὰς πελ Θεῶν λόγικς ὅμοιας εἰσι ἐκείνοις. ἵνα δὲ τε κάσιας αὐτῶν ἀξιοι γίνωνται, καὶ τοῖς λέγουσι τὰς Θεὰς ποιῶσιν εὐμάρεις. ὅπερ καὶ διὰ τῶν Μύθων μόνως ἀν. γένοιτο. Αὐτὸς μὲν διὰ τὰς Θεὰς κατέ τε τὸ ῥητόν τε, καὶ ἀρρένον, ἀραρές τε, καὶ φανερόν, (οφόν τε, καὶ κρυπτόμβων οἱ Μύθοι μικροί) τὰς σῇ Θεῶν ἀγαθότητα. ὅπερ ἀπειρέκεντος τὰ μὲν ἐκ τῆς αἰδητῶν ἀγαθὰ κοινὰ πάσιν ἐποίησαν, τὰ δὲ ἐκ τῆς νοητῶν μόνοις τοῖς ἔμφροσιν, ὅπερ οἱ Μύθοι τὸ μὲν εἴδη Θεῶν περὶ ἀπαγατας λέγουσι, τίνες δὲ ὅποιοι, τοῖς μικρώσιοις εἰδέναι. Καὶ τὰς ἐνεργείας δὲ μικρούς τῷ Θεῶν. ἔξεστος καὶ τῷ Κόσμῳ Μύθον εἰπεῖν. Σωμάτων μὲν, καὶ χρημάτων ἐν αὐτῷ φαινομένων, ψυχῶν δὲ καὶ γυνῶν κρυπτομέριων. πρὸς δὲ τέτοις, τὸ μὲν πάντας τὰς πελ Θεῶν ἀλήθειαν μίδασκην ἐθέλειν, τοῖς μὲν ἀνοίτοις, διὸ τὸ μὲν μικράδη μανδάνειν, καταφέρειν, τοῖς δὲ πεποιητοῖς ἁρδυμίαιν ἐμποιεῖν. τὸ δὲ διὰ Μύθων πάλιν δεῖπνον πεποιητεῖν, τὰς μὲν καταφερεντεῖν γὰρ ἔται, τὰς δὲ φιλοσοφεῖν ἀναγκάζειν. Ἀλλὰ διαπι μοιχίας, καὶ κλοπᾶς, καὶ πατέρων δεομέτερας, καὶ πτώματας ἀτοπίαν ἐν τοῖς Μύθοις εἰρίκεσσιν; ή καὶ τὰτο ἀξιον ἀτοπίας, εὐδὺς δὲ ψυχὴ τὸ μὲν λόγιος ἡγήσῃ (περιχαλύματα, τὸ δὲ

Cur verò fabulæ divinæ sint, Philosophi est inquirere. Cùm igitur omnia, quæ sunt, similitudine delestantur, dissimilitudinem aversantur, de Diis sermones, Diis quām simillimos esse necesse erat: ut tantā majestate digni fierent, redderentq; enunciantibus propitios Deos: quod nonnisi fabulis comparari potuit. Deos ergo ipsos, secundūm fandūm, infandūmque, occultūm, ac patens, nec non doctum, & ignoratum fabulæ & Deorum bonitatem imitantur. Quemadmodum enim Dii, quæ ex sensilibus bona proveniunt omnibus; quæ verò ex intellectualibus, prudentibus imperiti sunt; sic fabulæ Deos quidem esse omnibus divulgent; at quinam illi sint, & quales, illis tantum, qui mysterium capere possunt. Operationes quoque simulantur Deorum. Licet enim & Mundum hunc fabulam nuncupare; cùm in eo corpora, resque conspiciantur, animi, mentésque absconditæ lateant. Præterea, ad veritatem de Diis universos informare, in insipientibus, cùm ad eam addiscendam inepti sint, contemptum, in studiis segnitiem parit: at fabulis veritatem occultare, illos, ne contemnant, prohibet; hos, ut philosophentur, compellit. Sed quamobrem adulteria, furtū, genitorum vincula, & reliqua improbitatis facinora fabulis complexi sunt? Neque hoc indignum admiratione, ut, quā appareat absurditate, statim animus sermones involucra esse θαύματα, ἵνα διὰ τὸ φαινομένης ἀτοπίας, εὐδὺς δὲ ψυχὴ τὸ μὲν λόγιος ἡγήσῃ (περιχαλύματα, τὸ δὲ

πὸ δὲ ἀληθεῖς ὑπόρρητον εἶναι νομίσῃ.

existimans, veritatem ex iis, quae silentio involvenda sunt, esse intelligat.

ΚΕΦ. Δ'.

"Οπ πάντε τὰ εἴδη τῆς Μύθων,
καὶ ἔκατε ψευδεῖγματα.

TΩΝ δὲ Μύθων οἱ μόριοι Θεο-
λογικοὶ, οἱ δὲ Φυσικοὶ, οἱ δὲ
Ψυχικοί τε, καὶ Τλικοὶ, καὶ ἐκ τέ-
του Μίκτοι. Εἰσὶ δὲ Θεολογικοὶ
πάντες, οἱ μηδενὶ Σώματι χρώμενοι,
αλλὰ τὰς ψειρὰς αὐτὰς τῷ Θεῶν Σε-
ωρεῦτες· οἵ δὲ τῷ Κερύκῳ κατα-
πίστεις τῷ πειδῶν· ἐπειδὴν νοεῖται
ὅ Θεός, τὰς δὲ νύξ εἰς ἔωτρὸν
ἐπιστρέφει, πλὴν ψειρῶν ὁ Μόθος αι-
νίζει τῷ Θεῷ. Φυσικῶς δὲ τὰς
Μύθους δὲν θεωρεῖν, ὅταν τὰς αὐτὰς
τῷ Κόσμον ἐνεργείας λέγην τὰς τῷ
Θεῶν· ὡσπερ οὖν πνεὺς χερύν ή
τῷ Κερύκῳ στόμασιν, τὰ δὲ μέρη τῆς
χερύν, πᾶντας τῷ ὄλε καλέσαντες,
καταπίνεντος δὲ νύκτος τὰ παθήτα τὰς
πᾶντας φασίν. Οὐ δέ τι Ψυχῆς τὰς
ἐνεργείας Χωτεῖν. ὅπου καὶ τῷ Ημε-
τέρῳ Ψυχῶν οἱ νοίσεις, κανὸν εἰς
τὰς ἄλλας φεγγέλωσιν, ἀλλὰ τὸν σὺν
τοῖς γήνησισι μάθεσιν. Τλικοὶ
δέ δένται, καὶ ἔχει Θό, φά μάλιστα Αἰ-
γυπτίοις δὲ απαιδεῖσιν ἐχρίσαν-
το, αὐτὰς τὰ Σώματα Θεοῖς νομί-
σαντες, καὶ καλέσαντες. καὶ Ιστη μὲν
τὸ γλεύ, οὐσιεν δὲ τὸ ὑγρόν, Τυ-
φῶνα δὲ τὸ θερμότητα. Η Κερύκος
μὲν ὑδρίη, Αδηνίη δὲ καρπάσις,

C A P. IV.

*Quinq; Fabularū species esse,
& niniſcujuſq; exempla.*

Fabularum porrò aliæ quidem
Theologicæ, aliæ Naturales,
Animales aliæ, & Materiales, & ex
his Mixtæ sunt. Theologicæ nul-
lius corporis usū, ipsas Deorum na-
turās speculantur; quales sunt à
Saturno filii devorati, Dei intelle-
ctualis, cùm in fēmetipsum intelle-
ctus revertatur, naturam fabula in-
sinuat. Naturāliter fabulæ pertra-
ctantur, cùm Deorum circa Mundū
operationes effamur: quemadmodum jam plerique χρόνον tem-
pus Saturnum, temporis partes uni-
versi filios appellantes estimarunt,
sicque filios à parente devorari tra-
dunt. Animali modo ipsius animi
operations contemplamur, quodd
& animorum nostrorum intelligenti-
æ, licet in alios excurrant, in pa-
rentibus tamen manent. Postremo
erit materialis, quā Ægyptii præci-
puè per inscitiam usi sunt, corpori-
bus, Diis existimatis, nuncupatisque:
Iside nempe terrā, Osiride humi-
do, Typhone caliditate: vel Satur-
no quidem aquâ, Adonide fructibus,

Διέσυνσθν ἢ σῖνον. Ταῦτα ἡ ἀνα-
κῆλσθ μὲν Θεοῖς λέγεται, ὥστερ καὶ
βοτύνεις, καὶ λίθεις, καὶ ζῶα, αὐθε-
ριώτων δέσιν ἀνέρωπων. Θεᾶς ἡ
γαλεῖν, μανιομέθων. εἰ μὴ ἀρχή
Ἄστερ τὸν ἱλίον ἡ Καίρειν, καὶ ἡ
ἀπὸ τῆς Κράτερος ἀκπῖνα ἱλίον εἰ.
Κωνσταντία καλλιέργεια. Τὸν δὲ Μίκτην
εἰδότ τὸ Μύδωναν οἱ πολλοῖς μὲν καὶ
ἄλλοις δέσιν ἔδειν· καὶ μέντοι καὶ εἰ
τῷ συμπόσιῳ φασὶ τὸ Θεῶν τὸν Ε-
ειν μῆλον ρίζαις χρυσόν, καὶ πεῖ-
τέττα τὰς Θεᾶς φιλονήκουσας ἵστ-
της Διός φρός τὸ Πάσιν πεμφθῆσαι
κειπομένας. πολὺ δὲ καλιώτε-
ραντας τὸν Αφροδίτην, καὶ πάτη-
δέσιν τὸ μῆλον. ἐγταῦθα γοῦν τὸ
μὲν αἰτίου τὰς νόστροκορούτικες
διωάμεις μηλοῖς τὸ Θεῶν. καὶ διὰ
τότο μετ' ἀλλύλων εἰσί. τὸ δὲ
χρυσόν μῆλον τὸ Κόσμου, δεῖ εἰπεῖν
εὐαγτίων γενόμενον, εἰκόπιας νόσον
τὸν Εειδός λέγει τὸν πεπειδόν. Άλλων
δὲ ἄλλα τὸ Κόσμον χαεῖσθαι μέντοι
Θεῶν, φιλονεκτῶν τοῦτο τὸ μῆλον
θεᾶσιν. ή δὲ καὶ αἴδηστιν ζῶα
ψυχὴ, τότο μέρον δέσιν ὁ Πάσις, τὰς
μὲν ἄλλας εἰς τὸν κύριον διωάμεις
καὶ όρθωμι, μένον δὲ τὸ καλλίστον τὸ
Αφροδίτης τὸ μῆλον εἶπον. Πρόστις δὲ τὸ Μύδωνα οἱ μὲν Θεο-
λογικοὶ φιλοσόφοις, οἱ δὲ Φυσι-
κοὶ, καὶ Ψυχικοὶ, ποιηταῖς, οἱ δὲ
μητροῖς, τελείαις. ἐπειδὴ καὶ πάσαις
τελείαις φρός τὸ Κόσμον ἡμᾶς, καὶ
φρός τὰς Θεᾶς Κωνσταντίαν ἔδειλεν.
Εἰ δὲ δεῖ καὶ ἔτερην μῆδον εἰπεῖν,
τὸ Μητέρα τὸ Θεῶν Φασὶ τὸν Απίν
φύση τὸ Γάλαρ κείμενον εἰδότων

Baccho vino. Ήτέ πορρὸν Διῖς di-
cata esse asseverare, quemadmo-
dum & herbas, & faxa, & anima-
lia, sapientum; sed Deos illa vo-
care furentium est: nisi eā rati-
one loquantur, quā & nos Solis
orbem, & ob orbe exilientem rad-
ium, Solem ex more vocamus.
Mixtam fabularum speciem cū
multis aliis deprehendere licet,
tum in eo quod narrant Discor-
diam in Deorum convivium
pomum aureum conjectisse, & pro
eo inter Deas dissilio orto, De-
as ab Iove missas ad Paridem
judicandas, Paridi pulcram Ve-
nerem visam pomum habuisse.
Hic enim convivium celestes
Deorum indicat facultates, ide-
oque unā simul habitant; po-
mum aureum Mundum, qui dum
ex contrariis conflatur, non im-
meritò à Discordia conjici nar-
ratur. Verū cū alia alii Dii
mundo impartiantur, pro pomo
turbas illas concitare videntur.
Et animus secundum sensum vi-
vens, hic namque Paris est, ca-
teras in mundo potestates hand-
intuens, solam Veneris pulcri-
tudinem pomum esse determinat.
Ex fabulis autem Theologicis
Philosophis conueniunt; Natur-
ales & Animales Poëtis; Mix-
tas ceremoniis: quandoquidem
ceremoniæ omnes cum Man-
do nos, Diisque conjugere ni-
tuntur. Quod si alia etiam fa-
bula enarranda est; Deorum
Matrem Attidem apud fluvium
Gallum commorantem intui-

ποταμῷ,

ποταμῷ, ἐργάζειν αὐτεῖ, καὶ λαβεῖσθαι
τὸ ἀπεραΐδν αὐτῷ πειθένειν τὸν,
καὶ τὸ λοιπόν μιθ' ἔστης ἔχειν.
Οὐ δὲ Νύμφης ἐργάζεις τὸ Θεῶν
μητέρα ἀπολιπάν, τὴν Νύμφην
Γυναικί. καὶ διὰ τὸτοῦ οὐ μήτρ τῆς
Θεῶν ποιεῖ μαῖαν τὸ "Απίν, καὶ
τὴ γόνιμα ἄποκοφάμνου ἀρεταῖναι
θέλει τὴν Νύμφην πάλιν τὴν ἀνελ-
θοντα αὐτῇ Γυναικεῖν. οὐ μὲν
Μήτρ τὸ Θεῶν ζωογόνη θεᾶ
Θεὰ, καὶ διὰ τὸτοῦ μήτρα καλεῖται.
οὐ δέ τὸ "Απίν τὴν οὐράνων, καὶ οὐδει-
εοδίων μημεργός, καὶ διὰ τὸτοῦ
θέλει πολὺ στόλιν λέγει) μέρεται
ποτε μὲν, οὐ γάρ Γάλλη θεᾶ τὸ Γαλα-
ξίαν αὐτί πειθεῖται κύκλον, αὐτὸς δὲ τὸ
παθήτων ἔρχεται σῶμα. τὸ δὲ φρά-
των Θεῶν τελείωνταν τὰς διὰ τέ-
ρας, ἐρῆται μὲν Μήτρ τὸ "Απειων, καὶ
ερεινεῖς αὐτῷ δίδασι μαίμεις.
τὸτοῦ γάρ εἶτιν οὐ πλάστη. ἐρῆται δέ οὐ
τὸ "Απίν τὴν Νύμφην. αὐτὸς δὲ Νύμφης
γνωσταίς ἔσθοροι πάντας τὸ γινό-
μνον ἔτι. εἰστι δὲ εἴδεις εἰδῆς τὸ
τὸ γέρεν, οὐ ταῦτα ποιῶν μημερ-
γός, μαίμεις γνωσταίς ἀρετεῖς εἰς τὸ
γέρεν, πάλιν (Γυναικεῖ) τοῖς
Θεοῖς. Ταῦτα δὲ εἴγετο μὲν οὐδε-
ποτε, εἴσι δὲ άτει. καὶ οὐ μὲν νῦν
πάντα ὄρθη, οὐ δέ λόγη θαῦται
περιέται, πάντα δὲ διάπερα λέγει.
Οὐ τότε δέ περ τὸ Κόσμον οἰκείους
ἔχοντα τὸ μύθον, οἵμεται τὸ Κόσμον
μημεμένοις, πῶς γάρ ἀν μᾶλλον
κορυνθέμενοι; ἔορτλας ἀγρυπνοὶ διὰ
ταῦτα. καὶ περιέταιντο μὲν καὶ αὐτοὶ πε-
σόντες οὖτε οὐδενά, καὶ τὴν Νύμφην

ταῦτα, ferunt cupidine exarsisse,
illisque stellato pileo imposito, in
posterum una scutum habuisse.
Attis Nympham deperiens, neg-
lecta Deorum matre, cum Nym-
phā confuscebat; Deorum Ma-
ter eum ad insaniam adegit, qui
abscissa genitalia apud Nym-
pham dereliquit, reversusque il-
li operam dabat. Mater itaque
Deorum vivifica Dea est, ideo-
que Mater vocatur. Attis eo-
rum, quae fiunt & corruptuntur
opifex; hinc apud Gallum flu-
men compertus traditur: Gal-
lus enim Galaxiam seu lacteum
orbem, unde corpus patibile des-
cendit, indicat. Primis autem
Diis secundos perficientibus, Ma-
ter Attidis amore correpta, cœ-
lestes illi facultates largitur: is
enim pileus est. Attis autem
Nympham deperit: cum Nym-
phæ generationi præsint: nana
quocunque sit, fluit. Quoniam
verò generatio sistenda erat, ne
extrema semper deterius progig-
nerent; ea molitus opifex, fa-
cultates ad generandum secun-
das dimittens, iterum Diis con-
jugatur. Et hæc quidem nun-
quam facta sunt, cum semper
sint: & mens quidem omnia si-
mul conspicit, at sermo hæc qui-
dem prius, illa posterius effert.
Hæc ratione cum aptissime Mun-
do fabula respondeat, nos Mun-
di imitatores, quānam enim a-
liâ ratione nitidiū ornare-
mūs; propter illa festū diem
agimus. Et primūm sane ipsi, &
ecclœ delaphi, & cum Nympha-

Ϲιωντες εν καπιτονια εσθιου, οι τετε, και τις αλλις παχιας, και βυ παροις θρονης απεκδιμενα. ειπετε εσ. γη εναντια λυχη. ειπε δενδρα τομαι, και νιστεια, ωστερ και ημεων αποκοπομενων των περιστερων τη μηνεσων πεζοδου. επι τετοις γαλακτων, ωστερ αναγυνω μενων. ειφοις ιλαρεια, και σερανοι, και περι της Θεος οι επανοδοι. Μαρτυρει δε τετοις, και ο θεος δρωμεων κυρεις. οτι δι τη ζεφερη, και πινη ισημειαν δεσμων τη δραμεων, οπι τη μη γινεται πινη τη μηνομενα, ου μερα δε μεταζων γινεται της ευκαιδεις, οποιοις εκεινοι αναγυνωνται φυχαις. Πειται γεννηται εναντια ισημειαν η της Κορης αρπαγη μυθολογεις η γη επειδης, ου δε γενοδοσις δει τη φυχαιν. Τοσωνται οι μη θεωνταισιν η μην αυτοι τε οι Θεοι, και τη γηα φύγων της μηνος αι φυχαι ιλεων γηνοιτο.

ΚΕΦ. ε.
Πειται της αεροτης αυτιας.

AΚόλυθον δε τετοις οι, τηις τε αεροτηις αυτιαν ειδεναι, και τηις μετ' εκεινιν παξεις τη Θεων, και τη Κορης τη ευστιν, Νετε, και Φυχαις, και Ουσιας, Περγονιαν τε, και Ειμαρμενων, και Τυχων, Αρετων τε, και Κακιας, και τηις ειπετον μηνομενας άγαδας τε και φωνας Πολιτειας ιδειν. και ποδεν άρεσ τη κακεις τη Κοσμου αρικειο. Τεπον δε εκαστον λογων δει ται πολλων και μεγαλων, ως ειρεγχε-

consuētentes in mœrore vivimus à frumento, alioqué crasso ac folido alimento abstinentes, quandoquidem utraque animo sunt contraria. Deinceps arboris incisiones, & jejunium, quasi nos ipsi ulteriorē generationis progressum amputaremus: tandem ex latere alimentum, quasi renascemur. Hinc festivitates, & coronæ, & ad Deos veluti redditio, Hisce & tempus, quo fiunt, testimonium exhibet: circa enim ver atque æquinoctium ea, quæ diximus, conficiuntur, cum, quæ fiunt, fieri cessant, diésque nocte magis ac magis protenditur: quod animis qui ad sublimiora gradum faciunt, proprium est. Sic circa oppositum æquinoctium raptus Proserpinæ successisse singitur; qui descensus est animorum. Hæc nobis de fabulis pertractantibus Diis ipsi, & Scriptorum fabularum animi propitii sint.

CAP. V.
De primâ causâ.

Sequitur posthac, ut primam causam, & subsequentes Deorum ordines cognoscamus; tum Mundi, Mentis, Animique naturam; Providentiam deinceps, Factum, & Fortunam, Virtutem, & Vitium, natisque ex illis probas pravasque Rerum publicarum formas, & undenam mala in Mundum irrepserint, inspiciamus. Ex his quodlibet multis ingentibusque sermonibus indiget: attamen ut brevibus expediatur, ne rerum

σιγὴ εἰπεῖν, καὶ πρὸς τὸ μὲν πάντες ἀλλὰς ἀγνόους ἔτι, καὶ δὲν ἵστως λέγειν καλύτερον. Τινὲς περιστών αἵτινας μάλιστε τοῦ περιστοῦ. πάντοις γοῦ πάνθες ἡγεῖται μηδὲν, μισθίμεντο καὶ ἀγαθῶπερ πάντα νικᾷ. καὶ διὰ τοῦτο πάντα μετέχειν ἐπείναις ἀνάγκη. καὶ δὲν γοῦ αὐτὸν ἄλλο μηλύπει διάποιν μισθίν, καὶ δὲ ἑαυτὸν ἀφέξει δι' ἀγαθόπετα. ἀλλ' εἰ μὲν τοῦ Λυχνὸς, πάντα ἀντὶ θεμιτυχαί τοῦτο δὲ καὶ νῦν, πάντα νοερά. εἰ δὲ οὐτία, πάντα δίστας μετέχει. τοῦτο γένεται πάσιν ιδίωντες πνέοντες, ἐκείνοις στίχαις ἐνόμισαν. Εἰ μὲν γοῦ τοῦ μόνον τὰ ὄντα, ἀγαθὰ δὲ εἰκαῖ, ἀλλητὸς τοῦ ὁ λόγος. εἰ δὲ δι' ἀγαθόπετα δοῖ τε τὰ ὄντα, καὶ μετειπλέχειν αἴσιος, πάντας τοῦτο μῆταθον δὲ τοῦ περιστοῦ ἀνάγκη. Σημεῖον δὲ μέρισον. τοῦτο διὰ τὸ ἀγαθὸν εἰ τακτῶσιν περιφεροντεῖς θυγατρίς, ὅταν οὐκέπι πατεῖσθαι, ή σίδων, ή ὀρετῆς κινδυνεύειν ἐθέλωσι. Μετὰ δὲ τοῦτος ἀρρέπτον μισθίμενοι τοῦτον εἰσί.

ΚΕΦ. 5'.

Περὶ τῆς οὐρανοσήμιων, καὶ ἐγκοσμίων Θεῶν.

TΩΝ δὲ Θεῶν, οἱ μὲν εἰσιν Εγκόσμοι, οἱ δὲ Τοποκόσμοι. Εγκοσμίους δὲ λέγον, οὐτές τὰς τοῦ Κόσμου ποιοῦτας Θεάς. τοῦτο οὐρανοσήμιν, οἱ μὲν εἰσιν ποιήσι Θεῶν, οἱ δὲ Νοῦς, οἱ δὲ Ψυχαί. καὶ διὰ τοῦτο τριῶν ἔχονται.

harum omnino expertes esse homines videantur, nihil impediet hanc ratione differere. Primam causam unam esse convenit; multitudini namque universæ unitas præst facultate & bonitatem omnia superans, ideoque omnibus communicari necesse est. Neque enim aliquid facultate illam impediet; neque ipsa propter bonitatem separabitur. Siquidem si animus esset, omnia utique essent animata; si intellectus, omnia intellectualia; si substantia, omnia substantiarum participarent, quod cum quidam in omnibus deprehendissent, substantiam illud esse existimarentur. Si itaque res tantum essent, neque bonitatem haberent, sermo hic à veritate non aberraret. Verum si per bonitatem res sunt, & bonum participant; supernaturale utique, sed bonum, primum omnium esse necesse est; indicio, eoque maximo erit; animis quippe virtute prædictis propter bonum nihil curæ est quoddint; quando pro patria, amicis, vel virtute pericula subeunt. Post hanc Virtutem, quæ verbis haud exprimi potest, Deorum ordines subsequuntur.

C A P. VI.

De cœlestibus, & mundanis Diis.

Deorum vero, hi mundani, cœlestes alii. Mundanos eos voco, qui mundum conficiunt. Cœlestium hi Deorum substantias, alii mentem, alii animos procreant; ideoque trino ordine

τάξεις, καὶ πάσας ἐν τοῖς φελτέ-
τον λόγοις δὲν δίρεν. Τῶν δὲ
Ἐγκοσμίων, οἱ μὲν διποιέσθαι τὸ
Κόσμον, οἱ δὲ αὐτὸν ψυχήστιν, οἱ
δὲ ἐκ διαφόρων ὄντα ἀρμόζεστιν,
οἱ δὲ ἡρωσμένον φρεράσθαι. Τέ-
των δὲ ὄντων τελετῶν φελτέ-
των, καὶ ἔκαστα ἔχοντες, καὶ
μέσα, καὶ τελεταῖα, καὶ τὰς διο-
κοῦτας δύσμενα διατίθενται.
Οἱ δὲ
Ποσειδὼν δὲν, καὶ Ἡφαῖς Θ., οἱ δὲ
ψυχῆντες Διηπότηρ, καὶ Ἡρα, καὶ
Ἄρτεμις· οἱ δὲ ἀρμόζοντες Α-
πόλλων, καὶ Ἀφερδίτη, καὶ Ἔριν.
οἱ δὲ φρεράσθες Ἑσία, καὶ Αἴσως,
καὶ Ἄρης. Αἰνίγματα δὲ τέταυν
τοῖς ἀγάλμασιν δὲν ἴδειν. ὁ δὲ
γάδι Απόλλων λύεσσαν ἀρμόζει, ὁ πλι-
σαῖ δὲ ἥν Άδηνα, γυμνὴ δὲ ἥν Α-
φερδίτη. ἐπειδὴν ἀριστία μὲν τὸ
χύλλον ποιεῖ· τὸ δὲ κάλλον ἐν
τοῖς ὄρωμένοις εἰ καύπερτο. τέτων
δὲ τεφύτων ἔχονταν τὸ Κόσμον, καὶ
τὰς ἄλλας ἐν τέτοις ιδύτεον δι-
θεάς. οἵ διόνυσον μὲν ἐν Δίη,
Ἄσκληπιον δὲ ἐν Απόλλωνι, Χά-
ελιας δὲ ἐν Αφερδίτῃ. Καὶ Κε-
εσσας ἐν τέτων δὲν ἴδειν, Ἐσίας μὲν
Γλώ, Ποσειδὼν Θ. δὲ ὑδροφόρης Ἡρας
Ἄρεως, Ήραίς δὲ Πύρ. ἔξι τὰς
ἄνωθέρας, διὸν τὸν νομίζειν Θεῶν.
Ἀπόλλωνα γάδι καὶ Ἀρτεμίν ἀνδρά-
γαίς καὶ σελιώνας ληπτέον τὸ Κέρεν
δὲ Δημητρεῖ δῆλον· Αἴσωσα μὲν
τὸ αἰθέρα· δὲ διαράντος πάντων
κοινός· Αἱ μὲν ἐν τάξεις, καὶ διωδί-
μεις, καὶ Κεεσσαὶ τὸ διόνυσα Θεῶν,
τὰς εἰρηνικά τε, καὶ ὕμνους.

discriminantur, omnésque in ser-
monibus de eis inventu faciles
sunt. Mundanorum hi efficiunt,
ut Mundus sit; alii eundem ani-
mant; alii ex variis diversisque
compactum adaptant; alii adapta-
tum custodiunt. quæ cùm quartuor
sint, & unumquodque ex primis,
mediis, extremisque consistat; qui
ea disponunt, necesse est ut duode-
cim sint. Mundum itaque effici-
unt Jupiter, Neptunus, Vulcanus:
animant Ceres, Juno, Diana: ad-
aptant Apollo, Venus, Mercurius:
custodiunt Vesta, Pallas, Mars.
Horum indicia ac figuræ, quasi in
ænigmate in statuis conspiciuntur.
Etenim Apollo lyram adaptat, Pal-
las armatur, nudaque Venus obji-
citur: quando concentus pulcritu-
dinem gignit, & pulcritudo in illis,
quæ oculis objiciuntur, non abditur.
Hi cùm ante alios Mundum possi-
deant, cæteros in his Deos esse ex-
istimemus: Bacchum videlicet in
Jove; Æsculapium in Apolline,
Gratias in Venere. Orbæ quoque
eorum intueamur, Vestæ terram,
Neptuni aquam, Junonis ærem,
Vulcani ignem. Sex autem supe-
riores Diis illis, quibus id in usu
est, attribuamus: quippe qui A-
pollinem ac Dianam pro Sole &
Luna defumiunus; at Saturni or-
bem Cereri vindicamus, Palladi
ætherem: cœlum vero commu-
ne esse omnibus dicemus. Or-
dines igitur, & virtutes, ac duo-
decim Deorum orbæ hâc rati-
one exponuntur, & veluti divi-
num quid cantibus ac hymnis ce-
lebrantur.

ΚΕΦ. Ζ.

C A R. VII.

Περὶ τὸ φύσις τὸ Κόσμος,
καὶ αἰδίότητος.

De naturâ Mundi, & aeternitate.

ΑΤὰν δὲ τὸ Κόσμον ἀρχαρτὸν τε, καὶ ἀγέννητον εἶ) ἀνάγκη. "Αρχαρτον μὲν, ὅπου τέτεται φαρένθος. ἢ χειρονα, ἢ κρείπονα ποιήσω, ἢ τὸ αὐτὸν, ἢ ἀκοσμίαν. ἀλλά εἰ μὲν χειρονα, γε καὶ ὁ ἐπικρείπονθος χειρον ποιῶν· εἰ δὲ κρείπονα, ἀκοσμίαν, ὁ μὲν πάντων ἀρχὴν τὸ κρείπον ποιήσει· εἰ δὲ τὸ αὐτὸν, μάτιν ποιήσει· εἰ δὲ ἀκοσμίαν, ἀλλά ὁ μὲν ἀκέρνης τετός γε θέμις. 'Αγέννητον δὲ, ἵκανα μὲν δεῖξαι τῶν ταῦτα· εἰ γό μὲν φεύγεται, καὶ δὲ γέρων επειδὴν πᾶν τὸ γενόμενον φεύγει. Υἱὸπανάγκην διὸ πάντων θεοῖς αἰγαλόπτητα ὄντος τὸ Κόσμον, δέ τε τὸ Θεὸν ἀγαθὸν εἴ), καὶ τὸ Κόσμον νεώτερον· ὀπερὲ πλίω μὲν καὶ πνεῖ Συνείσας φάσι, Κάματα δὲ Κυιά. Τὰν δὲ εἰ τοῦ Κόσμου Καμάτον, τὰ μὲν Νοῶν μιμεῖ), καὶ κύκλῳ κινεῖ). τὰ δὲ Ψυχῶν, καὶ εἰπεντεῖς. καὶ τῷ μὲν εἰπεντεῖς, Πῦρ μὲν καὶ Αὔρα ἀντα. Γῆ δὲ, καὶ "Τελερά κατέπω. τὸ δὲ κύκλῳ, οὐ μὲν απλανὸς ἀτελεῖς, οὐ δὲ ἐπιπλανός εἰπεντεῖς φέρεν). Αἰτίαι δὲ τέτετα πολλαὶ μὲν καὶ ἄλλαι, καὶ τὸ μὴ ταχεῖας τὸ πεισθεῖσα πον (φεύγειν γενομένης ἀτελῆς τὸ γένεσιν εἴ). σιαφόρα δὲ τὸ κινήσεως κίονας, σιαφέρειν καὶ τὸ φύσιν τῶν

Mundum porrò ipsum incorruptibilem, atq; ingenitum esse necessum est. Incorruptibilem; eo namq; corrupto, aut meliorem, aut deteriorem, vel hunc eundem, vel sine ornatu confusionem efficiet. Si deteriorem, næ ille fuerit pravus, qui ex meliori deterius facit. Si meliorem, utiq; viribus non praestitit, qui ipso principio, quod melius est, non produxit. Si eundem, frustra operam sumpserit. Si confusionem, at id aures propter nefas perhorrescant. Ingenitum illum satis abunde hæc probant. Etenim, si non corruptitur, neq; factus est; cum omne quod factum est, corruptatur. Ad hæc, cum per Dei bonitatem Mundus sit, necesse est, semper Deum bonum esse, & Mundum existere: quemadmodum cum Sole, & igne simul unà lumen subsistit, & corpore umbra. Corporum, quæ in Mundo sunt, alia mentem imitantur, & circulatim moventur; alia animum, & rectâ diriguntur. Ex iis quæ rectâ moventur, ignis & aëris sursum; terra & aqua deorsum aguntur: ex iis quæ circulatim, sphæra inerrans ab ortu, septem reliquæ ab occasu feruntur. Hujuscæ causæ multæ aliæ sunt, at illa non postrema; ne scilicet si velox orbium circumutio fiat, imperfetta generatio maneat. Sed cum motus diversus sit, diversam quoque

Σομάτων ἀναγκήν καὶ μάτε τρέπειν,
μάτε λύχειν τὸ φέρειν Κάμα,
μινδὲ ἄλλο ποιεῖν, ἀ τε τελεί-
ρων συγχέσαιν. Σφαιρας δὲ τονες
τὸ Κόσμος, οὐδὲ Ζωδιακὸς δέκανος
τὸ ποτε μέσον δεῖ, πανταχόθερον γοῦ
πλεῖστην ἀρέσκει. τὰ περιπέτειαν
πέρι τοι πάντα ποιεῖσθαι μὲν Θεοί,
τάπειροι Νῆσι, καὶ τείχοι Ψυχή. Καὶ
τοι μὲν Θεῶν οὐδὲ ταράσσονται.

ΚΕΦ. ι'.

Πετεῖ Νῆσον, καὶ Λυχῆν· καὶ οὐ πο-
ιαταράσσονται.

ΕΣΠΝ δὲ τῆς θυμαρίας, ψήσας μὲν
σφαιρας, ψυχῆς τὸ φεύγον, τε-
λειώσας τὸ φυγή, ἀστερούλιθο-
τος ὄψεις. Τὸν δὲ Ψυχῶν αἰ-
μονί εἰσι λογικοί, καὶ αἰθάλαιοι. αἱ
δὲ ἄλογοι, καὶ ἐνταῖ. καὶ αἱ μὲν εἰ-
τη φεύγονται, αἱ δὲ εἰς τὸν διάτε-
ρων φεύγονται Θεῶν. πορῶν δὲ
δὲ, πέρι δὲ Ψυχὴν ζητήσουν. ὁ
τοίνιαν διασφέται τὰ ἔμψυχα τὸν
ἀψόχον, τῷτο δὲ Ψυχῆν. Δια-
σέρει δὲ κανίσσα, αἰδίσσα, εα-
πτασίᾳ, νοήσει. Εἶτα δέος Ψυ-
χὴ, ἄλογος μὲν ζωὴν αἰωνικὴν
καὶ φανταστικήν λογικὴν δὲ, αἰδί-
σσεως καὶ εαπτασίας ἀρχοντος, καὶ
λόγῳ γεωμετρίᾳ. καὶ οὐδὲ ἄλογος
τοῖς Σωματικοῖς ἐπιπλέοντι.
Επιδυμῇ γοῦ ἀλόγως, καὶ δργίζε-
ται. οὐδὲ λογικὴ τε Κάμα.

corporum naturam esse oportet ; &
corpus celeste, neque comburete,
neque frigefacere, neque aliud præ-
terea facere, quod quatuor elemen-
torum proprium fuerit. Et cum
Mundus sphæricus sit, cuius argu-
mentum Zodiacus est ; & cujus
cunque orbis pars inferior medium
sit ; ex omnibus namque partibus
plurimum distat; gravia deorsum, &
in terrā agutur. Et hæc quidē omnia
Dii cōficiunt, mens ordinat, animus
movet. Et de Diis hæc dicta sunt.

C A P. VIII.

De mente, & Animâ : & A-
nimum immortalem esse.

Est autem quædant vis essentiæ
quidem inferior, sed nobilior
animo : ab essentiâ habens, quod
sit, animum vero ita perficiens, ut
oculos Sol. Animorum porro alii
sunt rationis compotes, & im-
mortales ; alii expertes, mortalē-
que : primi ex primis, secundi ex
secundis Diis producuntur. At
primum, quid sit animus, investi-
gandum. Illud iraque animus e-
rit, quo animata ab inanimatis dif-
ferunt. Differunt autem motu,
sensu phantasiâ, intelligentiâ. Est
ergo animus rationis expers vita
sensibus, ac visis serviens : ratio-
nis compos, in sensus, ac phantasi-
am dominans & ratione utens. Et
ratione quidem vacuus animus cor-
poris sequitur affectiones : desi-
derat enim absque ratione, & ira-
scitur ; at rationis compos corpus

μητὰ λόγια καταφενεῖ, καὶ τὸς
τῶν ἄλογον μαχαρίην, κρατήσα-
σαι τῷ Ἀρετῷ, ἥπποθεσαι δὲ,
Κακίαν πιεῖ. Ἀδάνατον δὲ
αὐτῷ οὐδὲν ἀνάγκη, ὅπερ τε γινώσ-
κει Θεός· Συῆδν δὲ εἰδὲν ἀδι-
νάτον οἴδε· τὸν τε ἀνθρωπίνου
πραγμάτων ὡς ἄλλοτείν κατα-
φενεῖ, καὶ τοῖς Κάμασιν, ὡς ἀ-
σύμβατον τοποποιεῖται· καλῶν μὲν
γὰρ κένων οὐτον ἀμαρτάνει, γη-
γέντων δὲ σπένειν αἴματει. καὶ
πᾶσα μὲν συνείδησις πλοχὴ κατέχει
νῦν· νοῦν δὲ εἰδὲν Κάμα θυνά-
πος γὰρ ἐν τῷ ἀνόντα νοῦν γλυκύ-
σσοις; ὄργανον δὲ χρεώμενον πολὺ σύ-
μαπτον, εἰκῇστι εἰ τέτω· ἔπειρ
εἰδὲ ὁ μηχανοποιὸς εἰ τοῖς μη-
χανοποιίμασι. καίτοι πολλὰ τὰ
μηχανημάτων ὑδεῖται ἀπόμονά
κατέται. εἰ δὲ τόπον τὸν σύμβατον
ἀρχαγέπει το πελάσις, θαυμά-
ζειν εἰ δει. καὶ γὰρ τέχναι τῶν
ὄργανων βλαβεύοντας, σφραγεῖν εἰκῇ
εἰ μείναντο.

ΚΕΦ. 3'.

Περὶ Περόνοις, καὶ Εἰμαρμῆνος,
καὶ Τύχης.

ΤΗΝ δὲ τὴν Θεῶν Περόνοιν εἶται
μὲν καὶ εἰ τέτων οὐδεῖν. Πό-
δεν γὰρ οὐ τάξις πολὺ Κόσμος, εἰπερ
μηδὲν λιπτὸν τὸ τάπον; πόδεν δὲ
τὸ πάντα πνὸς ἔνεκεν γίνεσθαι,
οὐ ἄλογον μὲν Ψυχὴ, ἵνα εἰδη-
τος ἦν λογικεῖν δέ, ἵνα κοσμοῦ
ηγῆ; Εἰ δὲ καὶ εἰ τὸν τόνῳ

cum ratione aspernatūr, & cum a-
nimo rationis experte decertans,
superior factus, virtutem, devi-
ctus, militiam efficit. Hunc verò
immortalem esse necesse est, quod
Deos cognoscat; mortalium autem
nullum novit immortale: & res hu-
manas ac si alterius essent contem-
nit, & corpora incorporeus ipse ab-
horret: quæ si pulchra ac recentia
fuerint, delinquit; si senuerint il-
la, ipse virescit. Et quilibet indu-
strios animus mente utitur: mens
verò à corpore non gignitur. Qua-
nam enim ratione, quæ mente ca-
rent, mentem gignent? Et quam-
vis illi corpus tanquam instrumen-
tum subserviat, in corpore tamen
non est. Simili modo machinarum
opifex in ipsis machinis nullus est;
& nihilominus machinarum plerique,
quas nemo tangit, sede mo-
ventur. Quod si per corpus se-
penumeret à recto abducitur, non
est cur miremur: namque artes in-
strumentis læsis operatione fru-
strantur.

C A P. IX.

*De Providentiâ, Fato, &
Fortunâ.*

DEorum insuper Providentiam
& ex his colligere licet. Unde
enim Mundo ordo inditur, si
nullum est, quod ordinat? Unde
etiam illud erit, omnia alicujus
causâ produci: animam scilicet
rationis expertem, ut sensus sit;
rationis compotem, ut terra co-
honestetur? Ex ipsa quoque erga
B 4 φύσιν

φύσιν Περονίας ἴδειν. τὰ μὲν γέδοντα διάφανη τοῖς τῷ βλέπειν γεγενέσθεται· οὐ δέ τὸν γένον τὸ σώμα, διὸ τὸ κείνον τῷ θεού σωματίῳ. τὸ δὲ ὄφεντων οἱ μέσοι μὲν ὀξεῖς, διὸ τὸ τέμνειν· οἱ δὲ ἔνθεν πατεῖς, διὰ τὸ τείσειν τὰ σπίτια. καὶ πάντα τὸ εἰς πάσιν ὅτιο μὲν λόγον ὄφεντος. Αδιώτατον δὲ ἐν μὲν τοῖς ἔργοις ποιῶντις οὗτος Περόνοιαν, ἐν δὲ τοῖς πράπτεις μὴ οὗτος. αὐτεῖν τῷ Κόσμῳ μαγίστροι, καὶ δεκαπέντε οἱ Σωμάτων ψυχήματα, τὸ ἀγαθὸν Περονίας εἰσὶ τοῦ Θεῶν. Τινὲς δὲ τοισάντια τοῖς τούτοις κόσμοιν ἀπμέλειαν ἔχεν βιολομήψεις, γένεται ποιῆσις τὸς Θεούς ἡγυπτίου ποιεῖσθαι. ἀλλὰ φαστερ τὸ Σωμάτων τὸ διώματον ἔχόντων αὐτῷ τῷ οὗτον ποιεῖ, ἀποιεῖ· οἷον ἦλι Θεοπίτης, καὶ δάλπει αὐτῷ μόνῳ τῷ οὗτον. Ὅταν πολὺ μᾶλλον οὐ τοῦ Θεῶν Περόνοια αὐτῇ τε ξπόνως, καὶ τοῖς περνομένοις ἐπ' ἀγαθῷ γίνεται. ὥστε καὶ οὐ τοῦ Επικρετίου λέλωται ζητησίς. τὸ γένον δεῖσον, φασίν, γένεται αὐτὸν πεφεματαζέτειν, γένεται ἀλλοις παρέχειν. καὶ οὐ μὲν ἀσώματος τοῖς τε τὰ Σωμάτα, καὶ τὰς ψυχὰς Περόνοια τοῦ Θεῶν δὲ τοισάντην, οὐδὲ εἰς τὸ Σωμάτων, καὶ ἐν τοῖς σώμασιν, ἐπέρσηται πάντας οὗτοι, καὶ Ειναιρεῖν μαλεῖται, διὰ τὸ μᾶλλον τοῖς Σωμαστικαῖσιν τὸ εἴρημόν· ποτὲ λινὸς καὶ οὐ Μαδρυπακῆς ἀρπαγῆς τεχνή. Τὸ μὲν ἔν μὲν μόνον εἰς Θεῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦ δεῖσον σωμάτων θυσικεῖται τὰ ἀνθρώπινα περιστατα, καὶ μάλιστα τὸ Σωματικόν.

naturam providentiā deprehendere possumus. Oculi quippe pellicidi ad videndum; nares superos, ut male olentia discernantur; ex dentibus medii acuti constructi sunt ad secundum, interiores plani ad alimenta comminuenda. Et hāc ratione omnia in omnibus non absque ratione fieri conspicimus. Fieri vero nequit, cum in extremis hisce tanta insit providentia, in primis deficere. In Mundo præterea vaticinationes, & sanationes corporum ex probâ Deorum providentiâ succedunt. Similem autem erga Mundum curam, ac diligentiam à Diis neque aliquid inde sperantibus, neque operantibus provenire censendum est; sed ut corpora facultate prædicta, quæcunque agunt ipsâ substantiâ operantur: quemadmodum Sol, eo solum quod est, illuminat, & calefacit: sic multò magis Deorum providentia sibi ipsi absque labore ac molestia, & rebus quæ providentiaz subsunt, bona suppeditat. His Epicureorum dissolvuntur quæstiones: Numen enim, inquiunt, neque sibi, neque aliis molestiaz est. Atqui incorporea circa corpora & animos Deorum providentia hæc est: sed quæ ex corporibus, & in corporibus, diversa ab eâ, Factum nuncupatur: quod magis in corporibus illius series illuceat, propter quam & ars Mathematica adinventa est. Non tantum itaque ex Diis, sed ex divinis quoque corporibus humana dirigi, & naturam potissimum corpoream,

φύσιν, δολογόν τε δέ καὶ ἀληθίς. καὶ
διὰ τὸ πότον μάρτιαν τε καὶ νόσουν, εὐπυ-
χίας τε καὶ δυσυχίας καὶ ἀξίαν
ἔκτισεν γένεσις, οὐ λόγος θεοῖς.
τὸ δὲ αδικίας τε, καὶ αστλαγείας ἐκ
τῆς Εἰμαρμόνης διδόναι, ἡμᾶς μὲν
ἀγαθές, τοὺς δὲ Θεοὺς ποιεῖν δὲ
κακές. εἰ μὴ ἀρρ. ἔχειν λέγειν
ἐπιδίοιτος, ὡς ὅλως μὲν πᾶν Κόσ-
μον, καὶ τοῖς καὶ φύσιν ἔχουσιν ἐπο-
νηθεῖν μέντοι πάντα. τὸ δὲ σα-
ρκῶντα κακόν, οὐ τῷ φύσιν αὐθε-
ντέρεσσιν ἔχειν τὰ φέρει τῆς Εἰμαρ-
μόνης ἀγαθά εἰς τὸ χεῖσον μετα-
βάλλει. ὥστε τὸν οὐλιον ἀγαθόν
ὄντα πᾶσι, τοῖς ὄφεσταλμάσον, οὐ
πιρέωσις βλαβερὸν δὲ συμβαίνει.
διὰτούς γένεται μὲν τὰς πατέ-
ρας ἐπίστιν, Ἐρεβούς δὲ πε-
τέρους τους, Πέρσας δὲ τὸν Ἀγαθόνα
ζόγον; πᾶς δὲ Κερύνη τε καὶ Α-
ρης γενοποιεῖς λέγοντες, πάλιν
ποιεῖσιν ἀγαθάς, φιλοσοφίαν τε
καὶ βασιλείας, σερπίας τε καὶ θη-
σαυράς εἰς ἐκέντες ἀνάγοντες;
Εἰδὲ τείχων καὶ τείχων λέξι-
σιν, ἀτοπον δὲ μὲν αὐθραπτίλιν ἀρε-
τὴν πατετιχόν τὸν αὐτὸν μόρεν, τὰς
δὲ Θεοὺς ἐκ τὸπου μεταβάλλε-
ται. τὸ δὲ καὶ πατέρων διγένειαν,
οὐ δυσγένειαν περιέχειν, ὡς οὐ
πάντα ποιεύτων, πνὰ δὲ τηνια-
νόντων μόνων τὸν αὐτέρων μίσθισμον.
Πᾶς δέ αὖ τὰ φέρει τὸν γένεσιν
τὸν γένεσιν γένοιτο; ὥστε πάντα
Περσοίσι, καὶ Εἰμαρμόνη δέτι, καὶ
αἰσθατοῦνται, καὶ πόλεις, ἔστι δὲ καὶ πε-
τέροις αὐθρωπον, ἐπειδὴ τὸ Τύ-
χον, φειδεῖς καὶ λέγειν ἀκόλευτον.

rationi veritatisque consonum est;
ideoque sanitatem & ægritudinem;
prosperas, adversasque fortunas pro-
cuusque dignitate inde provenire
ratio dictat. At injusticias, & per-
lasciviam ac petulantiam commissa
scelerata ad Fatum referre, nos qui-
dem probos, Deos verdè nequam, ac
scelestos efficiet. Nisi quis illud re-
spondere velit, Mundo in univer-
sum, & iis, qui naturā Mundo re-
spondent, omnia in bonum produci,
sed male altum, educatūmque vel
naturam etiam imbecilliorē bona
à Fato emanata in deterius mutare;
quemadmodum Sol bonus sit licet,
lippientibus tamen, ac febrenti-
bus noxius fit. At quid enim
Massagæ parentes vorant, He-
brei circumciduntur, Persæ nobil-
itatem conservant? Quomodo ye-
rò Saturnum, atque Martem ma-
leficos pronunciantes, rursus Phi-
losophiam, Regnum, rei militaris
imperia, ac Thesauros ad illos de-
ferentes, beneficos prædicant? Si
triangula, & quadrata afferant;
absurdum est dum humana vir-
tus ubicunque semper eadem per-
durat, Deos ex locis immute-
ri. At enim parentum nobilitati-
tem, aut ignobilitatem prædicere,
id stellas non omnia efficere,
sed nonnulla tantum significare
decet. Quomodo enim quæ ante
ortum sunt, ex ipso ortu fieri
poterunt? Quemadmodum ergo Providentia, & Fatum cir-
ca nationes, & Urbes, tum eti-
am circa quemlibet hominem est;
ita & Fortuna, de quâ sermonem
habere series orationis postulat.

‘Η τοίγαν

Η τοίγια τὰ διάφορα, καὶ τὰ παρέλαπτα μηδὲν πάσιν ἀγαθὸν πάντεσσι μάχαμεν τῷ Θεῶν, Τύχῃ νομίζει. καὶ οὐταντὸν μάλιστα κατηνῆται πλήξις τῷ Θεῶν περισσόκειται πιμέν. πάσα γένος πόλις ἐκ διαφόρων περιγράμματων (Αιώνα). εὐτοῖς γένος σεληνίου δὲ τῷ μάχαμνῳ ζητεῖ. ἐπειδὴν γένος σεληνίου καὶ δὲ εἰς εἰς Τύχης αὖν γένοιστο. Εἴ τοι κακὸν μὲν αὐτούχοντι, ἀγαθὸν δὲ πίνεντο, θευματίζειν καὶ δέ. οἱ μὲν πόντα, οἱ δὲ οὐδενὸς πλάνης ποιεῖσθαι. καὶ τὸ κακόν τοῦτο πάχεα, εἰς αὖν ἀρετούς τὸ κακόν, τοῖς δὲ ἀγαθοῖς δὲ πρετταὶ μόνον ἀρέσκει.

ΚΕΦ. I.

Πτερὶ Ἀρετῆς, καὶ Κακίας.

ΟΙ οὖτε τὸν Ἀρετήν καὶ Κακίας λόγον πάλιν τῷ περὶ Ψυχῆς δέοντι. Τοὺς γένος ἀλόγους κανόνες εἰστὶ Κάματα, καὶ θυμὸν δίδοντι, καὶ δηθυμίαν ποιεῖσθαι, οὐ λογικὴ τετοῖς ἐφεστηκαῖσθαι, πειραρρὴ ποιεῖ τὸν πίνακα, εἰς λόγον, καὶ θυμόν, καὶ δηθυμίας. Ἀρετὴ δὲ, λόγος μὲν φέρνεται, θυμὸς δὲ ἀνορετία, δηθυμίας δὲ Καρρεοσάπιη, ὅλης δὲ τὸν πίνακα δικαιοσάπιη. Δεῖ γένος τὸ λόγον καίνειν τὰ θεούτα, τὸ δὲ θυμὸν λόγοφον πειθόμενον τὸ δοκεύοντας δεινῶν καταφρονεῖν, τὸ δὲ δηθυμίαν μὴ τὸ φαινόμενον ήδη, αλλὰ τὸ μὲν λόγον διάκειν. Τέτοιν δὲ γένος εχόντων, οὐ βιθύνεται δηγειθεῖ.

Igitur diversa, ac præter expectationem accidentia ad bonum vis Deorum disponens, Fortuna existimat; ideoque potissimum Urbes hanc Deam honoribus afficere generatim universaque addecer. Quælibet enim Urbs ex diversis rebus coalescit. Ea sub Lunâ potestatem exercet; quando super Lunam nihil omnino fortuitò accidit. At si mali prospero Fortune statu utantur, probi inopiatum laborent, admirandum haud est: illi enim maximi hi nihil divitias astimant; & à malis quidem res prosperræ nihil unquam auferent de prævitate: probis sola virtus sufficerit.

CAP. X.

De Virtute, & Vitio.

DE Virtute autem, & Vitio sermones, eos quos de animo habuimus, rursus exposcunt. Namque dum rationis vacuus animus in ipsis corporibus iram statim, ac cupidinem procreat, rationis particeps eorum præses, tripartitum animum ex ratione, ira, atque cupidine facit. Virtus autem rationis est prudentia, ira fortitudo, cupidinis temperantia, & totius animi justitia: oportet siquidem rationem ea, quæ addecent dijudicare; iram rationis audientem, quæ videntur horribilia contemnere; cupidinem non quod volupe apparet, sed quod cum ratione est, sequi. Hæc dum ita se habent, vivendi ratio justa evadit: etenim circa

251ματα

χρήματα δικαιοσύνης, μικρόν την περθέ δὲν Ἀρετής. Καὶ διὰ τόπο τὸν δὲ τοῖς πεπισθεμένοις, πάσας δὲν ἵδειν, ἐν δὲ τοῖς απαιδεύτοις, ὁ μὲ δὲν ἀνδρεῖθ, καὶ ἀδίκοθ. ὁ δὲ Κώφων, καὶ ἀνδρίθ. ὁ δὲ φεύγοντος, καὶ ἀκόλασθ. ὁ περὶδὲ αρετᾶς περούκει γελεῖν, λόγγε τε ἐσερημένας, καὶ ἀτιλεῖς κόσας, καὶ τὸ ἀλόγων ποιῶντας κομιδάς. Ή δὲ Κακία ἐκ τῆς ἑναγίων δεμπείδων λόγγη μὲ ἀνοσα, θυμός δὲ δειλία, δηπυνίας δὲ ἀκολασία, ὄλης δὲ τὸ μυχῆς ἀσκία. Γίνονται δὲ αἱ μὲ Ἀρεταὶ ἐκ πολιτείας ὄρθης, καὶ τὰ τεραφίων γελάσις, καὶ παιδείων. αἱ δὲ Κακίαι ἐκ τῆς ἑναγίων.

ΚΕΦ. 10'.

Περὶ ὄρθης Πολιτείας, καὶ
φαύλης.

KAΙ αἱ Πολιτείαι δὲ καὶ τὴν μέρεαν γίνονται τὸ φυχῆς. ἔστικαστος γοὶ μὲ ἀρχοντες τὸ λόγων, οἱ δὲ εργαπῶνται τὸ θυμόν, οἰδὲ δῆμοι τὸ δηπυνίας. Καὶ ὅπε μὲ καὶ λόγον περιέχει πάτησα, καὶ ὁ πάντων ἀεισθέατος ἄρχει, Βασιλεία γίνεται. ὅπε δὲ καὶ λόγον περιέχει, καὶ θυμόν πλεῖς ἐνὸς ἄρχεισιν, Αεισκεχείται τὸ Κυριακόν. ὅπε δὲ καὶ δηπυνίαν πολιτεύονται, Τεικοκεχείται πιστή πολιτεία καλεῖται. εὐαγία δὲ,

pecunias justitia, pars est pusilla virtutis; ideoque in caris, eruditisque hominibus omnes aspicies; in ignariorum, atque incultis, hic fortis est, & in iustus; alias temperans, & mente captus; ille prudens, & in temperans; quas quidem neque virtutes merito dixeris, dum ratione destituuntur, nec partibus suis absolute sunt, & in animantibus etiam rationis expertibus illucescunt. Virtus ex oppositis consideratur; rationis insipientia, ira, pavor, cupidinis imperantia, totius denique animi iustitia. Nascuntur porro Virtutes ex rectâ vivendi ratione, rectâque educatione, ac institutione: Vitia ex contrariis.

CAP. XI.

De probâ, improbabâque
Republîca.

Rerum autem publicarum formæ ex tripartito animo componantur. Namque qui principatum obtinent, rationi assimilantes; milites iræ; plebes cupiditatibus. Ubi ergo ex ratione cuncta peraguntur, & omnium opimus imperat, Regnum oritur; ubi ex ratione, & irâ uno plures dominantur, optimorum dominium est: ubi ex cupidine gubernantur, & honores commodorum intuere deferruntur, hæc Respublica Timocratisa vocatur. Contraria vero

Βασιλεία

Βασιλείᾳ μὲν Τυράννῳ· εἰ μὲν γοῦν
μὲν λόγος πάντως, οὐ δὲ ὁ δὲν χρι-
λόγον ποιεῖ. Αεισκεχίᾳ δὲ
Ολιγαρχίᾳ· ὅπερ εἰς οἱ αἰεῖσι,
ἄλλοι λόγοι κάκισι αρχεύσιν. Τι-
μωρεύσιᾳ δὲ Δημοκρατίᾳ, ὅπερ εἰς
οἱ τὰς φύσιας ἔχοντες, άλλοι δὲ
Δῆμος καὶ πάντων.

Regno Tyrannis; illa enim ex ra-
tione omnia, hæc nihil ex ratione
perficit. Optimatum dominio pau-
corum dominium; quod non opti-
mi quique sed pauci, iisque pessimi
gubernant. Timocratiæ Democra-
tia; quod non qui facultatibus
præcellunt, sed multitudo omnia
ad nutum moderatur.

ΚΕΦ. 18'.

Πόθεν τὰ κακά, καὶ ὅπερ κακά
φύσις ἐκ ἔστιν.

CAP. XII.

Unde mala oriantur: & mali
naturam nullam esse.

Αλλὰ πῶς Θεῶν ἀγαθῶν ὅγι-
των, καὶ πάντα ποιέισθαι, τὰ
κακά ἐν ταῖς Κόσμοις; οὐ πρῶτον
μὲν αὐτὸς τύπος ᾧ θεόν, ὅπερ Θεῶν
ἀγαθῶν ὄντων, καὶ πάντα ποιέ-
ται, κακά φύσις ἐκ ἔστιν, ἀποσίδη
δὲ ἀγαθᾶ γίνεται. ὕστερα καὶ Συ-
ντος αὐτὸς μὲν ἐκ ἔστιν, ἀποσίδη δὲ
οὐδὲ γίνεται. ἀνάγκη δὲ τοῦτο
ἐστιν, οὐ ἐν Θεοῖς, οὐ νοῖς, οὐ ψυ-
χῆς, οὐ ἡ Κόμμασιν. ἀλλὰ ἐν μὲν
Θεοῖς ἐκ ἔστιν ἐπειδὴν τὰς Θεός
ἀγαθός. εἰ δὲ νῦν πις φοῖσι κακὸν,
νῦν ἀνόητον λέγει. εἰ δὲ ψυχή,
καὶ σοφία ποιέισθαι σώματος· πάντα
γοῦν σώμα καὶ ἐαυτὸς κακίαν ἐκ
λέγει. εἰ δὲ ἐκ ψυχῆς καὶ Κόμμα-
τος, ἀλογον, κακωσισμένη μὲν
τοῖς κακά, Κακελόντα δὲ κακίαν
ποιεῖν. Εἰ δὲ Δαιμονίος πις λέγει
κακάς, εἰ μὲν ἐκ Θεῶν τὸ θυματινόν
κακόν, οὐδὲν ἐπειδὴν κακόν· εἰ δὲ ἀλο-
γονέργεια πάντα ποιεῖσθαι οἱ Θεοί.
Εἰ δὲ μὴ πάντα ποιεῖσθαι, οὐ βελόμενος
τὸ θυματινόν, οὐ θυματινοὶ τοις βέλοντος.

Sed quanam ratione cum Diis
boni sint, omniaque ipsi ope-
rentur, mala sunt in Mundo? Aut
primùm id dicere debemus, cum Diis
boni sint, & omnia perficiant, mali
naturam haud esse, sed boni absen-
tiā adesse; quemadmodum tenebrae
ex se ipsis nullæ sunt, sed carentiā
luminis procreantur. Quod si da-
retur, necessariò aut in Diis, aut in
mentibus, aut in animis, aut corpori-
bus esset. At in Diis non est; cum
Deus quilibet bonus sit. Quod si quis
mentem diceret malam, mentem
absq; mente fateretur: si animam,
corpore deteriorem animum affir-
maret; nullum namque corpus in se
malum habet: si ex corpore, & ani-
mo asseverarit; absconum erit, quæ
separata mala non sunt, ipsa coitione
mala fieri dicere. Porro si quispiam
Dæmonas malos fateretur, illi, si à
Diis vires sumunt, mali non erunt;
si aliunde non omnia ergo Diis pro-
ducunt. Quod si non omnia produ-
cunt, aut voluntibus vires non sup-
petunt; aut cum facultas adest, nolunt.

ῶν ἀδέπτερον φρέπει Θεῷ. "Οτι
μὴ ἔν τὸν ἐν τῷ Κόσμῳ φύσει
χακὸν, εἰ τέτων δὲν ἴδεῖν. Πε-
ρὶ τοῦ τὸν ἀνθρώπων ἐνεργείας,
καὶ τέτων καὶ πάντων, ὃ δὲ αἱ
φύσεις τὰ χακά. Ταῦτα δὲ εἰ
μὶ δι' αὐτὸν τὸ χακὸν ἀμάρτιανον
ἀνθρώποις, αὐτὸν ἀν λινὸν οὐ φύσει
χακόν. εἰ δὲ ὁ μὲν μοιχεὺς, τὸ μὲν
μοιχεῖαν ἡγεῖται χακόν, τὸ δὲ ἱδο-
νὸν αἴσασθν. ὁ δὲ φονέων, τὸ μὲν
φόνον ἡγεῖται χακόν, τὰ δὲ χεί-
ματα αἴσασθν. ὁ δὲ ἐχθρὸν χακῶς
ποιῶν, τὸ μὲν χακῶς ποιῶσι, γε-
χακόν, τὸ δὲ τὸ ἐχθρὸν ἀμάρτιανον,
αἴσασθν. καὶ πάντα τὰς ἀμάρτιαν
ψυχὴν, καὶ δι' αἴσασθητα γίνεται
τὰ χακά. φύσεις διὰ τὸ φῶς μὴ
γίνεται. Σχότος φύσει μὴ ὄν.
ἀμάρτιαν μὴ δὲν ψυχὴν, ὅπερ ἐ-
φίεται αἴσασθν. πλάνα δὲ τῷ αἵτινι τὸ
αἴσασθν, ὅπερ μὴ φρώτη δὲν τὸ σίδη.
νέρῳ δὲ τὸ μὴ πλάναδεῖ, καὶ πλαν-
τεῖσαν θεραπεύεται, πολλὰ παρὰ
Θεῶν γνόμοικά δὲν ἴδεῖν. καὶ τὸ
Τέχναι, καὶ Ἐπισῆμαι, καὶ Ἀρε-
ται, Εὔχαιτε, καὶ Θεοῖαι, καὶ Τε-
λεται, Νόμοις τε, καὶ Πολιτεῖαι,
Δίκαιαι τε, καὶ Κολόσσαι, διὰ τὸ
κωλύειν ψυχὰς ἀμάρτιαντας ἐγγί-
οντο. καὶ τὰ Σώματα οὐξελθόσιας
Θεοὶ χαράσσοι, καὶ Δαιμονες τοῖς
ἀμάρτιμάτων καθαίρουσι.

Sed neutrum Deo convenit. Ni-
hil itaque in mundo naturā ma-
lum esse ex his facilè reprehendes.
Verūm circa hominum, eorūmque
non omnium operationes, nec sem-
per mala videntur. Quod si pro-
pter ipsam malum homines delin-
querent, ipsa utique natura mala
esset; sed cum adulterans, adulte-
rium quidem malum, voluptatem
bonam; homicida, cædem quidem
malam, sed pecunias bonas existi-
mat; & qui perniciem hostibus af-
fert, perniciem quidem afferre ma-
lum, ulcisci verò inimicum bonum,
& hæc ratione animus delinquit;
bonitatis ergo causā mala subse-
quentur, quemadmodum, dum lu-
men abest, tenebrae, quæ naturā nul-
læ sunt, irrepunt. Delinquit ergo
animus, quia bonum appetit, sed
circa bonum aberrat, quod prima
essentia non est. Sed ne aberret,
& si aberrarit, exhibitis remediis
resipiscat, plurima Deos machina-
ri reprehendes. Etenim artes,
scientiae, disciplinae, virtutes, pre-
cationes, sacrificia, ceremoniae, le-
ges, rerum publicarum institutio-
nes, judicia, & punitiones ad im-
pediendo animos, ne delinquant,
inventæ sunt; & corpore egressos
Dii expiatores, ac Dæmones à sce-
leribus purgant.

ΚΕΦ. ιγ'.

C A P. XIII.

Πᾶς τὰ δύοια λέγει
γίγνεται.

*Quoniam modo sempiterna
fieri dicantur.*

Περὶ μὲν ἐν Θεῶν, καὶ Κόσμου,
καὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ θεαγ-
μάτων τοῖς μάτει διὰ φιλοσοφί-
ας ἀρχίναι συναρθίοις, μηδὲ
τὰς φυχὰς ἀνιάτοις ἀρκέσει ταῦ-
τα. Περὶ δὲ τῷ μὴ γνώμῃ ταῦ-
τα ποτὲ, μηδὲ ἀλλήλων χωρί-
ζεσθαι, λέπει λέγειν ἐπειδὴ
καὶ οὐκέτι εἰ τοῖς λόγοις οὐδὲ τῷ
φρότων τὰ δύοτερα τομέων γί-
γνεται. Πάντα τὸ γνούματον, οὐ
τέχνη, οὐ φύση, οὐ καὶ συνάμιγ-
γίνεται. τὰ μὲν ἐν καὶ τέχναις,
οὐ φύσιν ποιοῦντα, αφετεραὶ δὲ το-
ποτομέων ἀνάγκη. τὰ δὲ καὶ συνά-
μιγματον μεθ' εἴσι τὸν (Unigenitum τοῦ
πνεύματος. ἐπειδὴ καὶ τὸ συνάμιγ-
μα τοῖς τέχναις οὐχι. ὥστερ δὲ πᾶς Θεός
μὴ φῶς, πᾶς δὲ θερμότητα, χ-
ων δὲ φυχέστητα. εἰ μὲν ἐν τέ-
χνῃ τὸ Κόσμον ποιεῖσθαι Θεοί, οὐ
τὸ δέ, τὸ δὲ τοιόνδε δέ ποιεῖσθαι
πᾶσα γένος τέχνη τὸ εἶδος ποιεῖ.
πάθεν δὲν τὸ δέ ποιεῖσθαι Κόσμον;
εἰ δὲ φύση, πᾶς τὸ φύσει ποιεῖν,
ἐμάτη τὶ διάσιος ποιεῖ γνούμον;
ἀσωμάτων δὲ τῷ Θεῶν οὐταν,
τέχναις, καὶ τὸ Κόσμον ἀσωμάτων
δέ. Εἰ δὲ τὸ Θεὸς σώματα λέ-
γοντις, πάθεν τῷ ἀσωμάτων οὐ
συνάμιγμα; εἰ δὲ τόποι συγχωρίσι-
μοι, φθειρεμένοι τὸ Κόσμον τὸν
ποιεῖσθαι φθειρεμένη ἀνάγκη,

DE Diis itaque, & Mundo, & rebus humanis iis, qui per Philosophiam sublevari non possunt, nec immedicabiles animis sunt, hæc sufficient. Hæc autem nunquam fuisse facta, neque à seipsi separari, reliquum est ut dicamus: quandoquidem nos ipsi suprà diximus, à primis secunda procreari. Omne quod fit, aut arte, aut naturâ, aut facultate quadam fit. Quæ igi-
tur arte, aut naturâ operantur, ea præcedere, quæ efficiuntur, necesse est; quæ facultate, res ipsas unâ secum producunt; quandoquidem facultatem, quæ sepa-
rari nequit, secum habent; veluti sol lumen, ignis caliditatem, aë frigiditatem. Si itaque arte Mundum Dii producunt, non ut sit, sed ut talis sit, efficiunt. Nam quælibet ars speciem edit. Unde nam ergo Mundo, ut sit? Quod si naturâ; quomodo quod naturâ agit, ex semetipso aliquid rei effe-
ctæ impertitur? & cum Dii incorporei sint, oportebat & Mundum incorporeum esse. Quod si quis Deos corporeos dixerit, unde nam incorporeorum facultas? Et si id concederemus; corrupto Mun-
do, ejusdem etiam opifex necessaria corrumpetur, si naturâ ille quidem agit. Si ergo neque arte,

εἴσθι χρή φύσιν τὸ Κόσμον ποιῶσι Θεοί. Δωάμει λέπτον μένον. πᾶν δὲ τὸ δυνάμει γινόμενον τὸ τὸ δυνάμαν ἔχοντα (Λαυρίσα). καὶ εἰδὲ στολέδαι ποτὲ τὰ δυτικά γινόμενα δυνατα, εἰ μὴ πᾶς τὸ ποιεῖ Θεός αρέσοι τὸ δυνάμενον. ὥστε οἱ τὸ Κόσμον φεύγοντες, Θεοὶ μὴ εἶδον λέγοντες. ή Θεοὶ εἴδοντες, τὸ θεόν ποιῶσιν ἀδύνατον. δυνάμει μὲν δὲ πάντα ποιῶν ἔσυπτο (Λαυρίσιον πάντα. μεγάλους τὸ δυνάμενος εἴσοντες, εἰκὸν ἀνθράπτως ἔδει καὶ ζῶσα μόνα ποιεῖν, ἀλλὰ Θεοί τε, καὶ ἀνθρώποις, καὶ Δαιμόνοις. καὶ ὅσῳ τοῖς οὐμετέροις φύσεως διαφέρει ὁ πρῶτος Θεός, ποιέτω πλεῖστον εἴδος μεταξὺ οὐμῶν τε κακέντιν δυνάμεις ἀνάγκη. πάντα γότι πλεῖστον ἀλλίλων κακευσμόν πολλὰ ἔχει τὰ μέσα.

ΚΕΦ. 10'.

Πάντα οἱ Θεοὶ μὴ μεταβαλλόμενοι, ὄργιζεντος καὶ δερπάσσεντος λέγοντα.

Eἰ δέ πε τὸ μὲν Θεὸς μὴ μεταβάλλεντος δὲ λογόν τε ἡγεῖτο καὶ ἀληθές, ἀπορεῖ τὸ πῶς αὐγαδοῖς μὲν χαίρονται, κακοῖς τὸ δυστρέφονται. καὶ ἀμαρτάνεται μὲν ὄργιζεντος, δερπάσσεντος τοῖς ἕλεω γίνοντος, ῥητέον, οὐς καὶ χαίρει Θεός. τὸ γότι γαίεν, καὶ λυπεῖτο. εἰδὲ ὄργιζεντος πάθος γότι καὶ τὸ ὄργιζεντος. εἰδὲ δέρπεις δερπάσσεντος οὐδενὸν γότι οὐδὲ οὐδενότερον. εἰδὲ δέρμα

neque naturā Mundum Dii producunt, sequitur facultate tantum producere. Et omne quod facultate producitur, unā cum eo, quod facultatem habet, subsistit. Neque hāc ratione producta corrupti unquam possunt, nisi quis facultate producentem privaverit. Quapropter qui Mundum corruptioni obnoxium tradunt, Deos esse plane negant: aut Deos esse afferentes, Deum imbecillem fatentur. Qui ergo facultate efficit universa, universa simul secum subsistere facit. Et cum maxima facultas sit, non homines & animantia modō producenda erant, sed Dii, & homines, & Dæmones; & quantum nostram naturam primus Deus præcellit, tanto plures medias inter nos & ipsum facultates esse oportet. Quocunque enim plurimum inter se distant, plurima inter se media habent.

CAP. XIV.

Quanam ratione Dii, qui non immutantur, irasci, & mulceri dicuntur.

Quid si quis Deos immutabiles esse rationi veritatis consonū ducens, dubitat, quomodo illi bonis quidem lētantur, mala averiantur, & delinquentibus item irascuntur, & delinquentibus redduntur propitiū: dicendum est, Deum omnino non lētari; namq; quod lētatur, & mœrore afficitur: neque irasci: irasci enim motus animi; neq; mulceri muneribus; id enim effet delectationibus vinci: neque fas esse

ακ τῷ ἀνθρωπίνῳ περιβάλλονται,
τότε καλῶς, εἳτε κακῶς ἔχειν τὸ
Θεῖον. Ἀλλ' ἐκεῖνοι μὴ ἀγα-
δοῖ τε εἰσὶν αὖτε, καὶ ὡφελεῖσ-
μόνον· βλόσπερτος οὐδὲποτε, καὶ
τοῦ αὐτὰ ὀσσώτως ἔχοντες· οὐ μέν
οὐδὲποτε μὴ ὄντες δι' ὅμοιότητα
Θεοῖς Γιωπάθομεδα, κακοὶ οὐ
γνώμονος δι' ανομοιότητα χωε-
ζόμεδα· καὶ κατ' αρετὰς ζωντες,
ἔχομεδα τῷ Θεῶν, κακοὶ οὐ γνώ-
μονος ἔχθρος οὐδὲν ποιεύμενοι εἰ-
σίνος. εἰκατείνων ὄργανοιδίων,
ἀλλὰ τὸ ἀμαρτημάτων Θεᾶς μὴ
οὐδὲν εἰκατείνων ἐλλάμπετεν, Δο-
μωσις οὐ κολαστικοῖς Γιωπάθοντων.
Εἴ τοι Εὐχαῖς, καὶ Θεοῖς λύσιν
τὸ ἀμαρτημάτων δείσικορδον, καὶ
τὸν Θεᾶς θεραπεύομεν, καὶ μετα-
εάλλομεν, ἀλλὰ διὰ τὸ δρωμέων,
καὶ τὸ περὶ τὸ Θεῖον ὁπτοφῆτες τῶν
ηὔπετέρων κακίαν ισάρμονοι, πάλιν
τὸ τὸ Θεῶν ἀγαδότηθο τὸ ἀπολαύσι-
μον, ὥστε ὅμιον τὸ Θεῶν λέγειν
τὸν κακὸν ἀποστέφεσθαι, καὶ τὸν
ηὔλιον τοῖς ἑτερημέροις τὸ οὐτενού-
χρυσπέτερον.

ex rebus humanis Numen vel be-
ne, vel male se habere. Sed illi
quidem boni sunt semper, & tan-
tum proficiunt, noxii nunquam, sem-
perque in omnibus eodem modo se
habent. Nos verò dum sumus bo-
ni, propter similitudinem Diis con-
jungimur; dum mali, propter dis-
similitudinem separamur: & dum
ex virtute vivimus, Diis adhære-
mus; dum vitiis inquinamur, nobis
illos hostes comparamus; non quod
illi irascantur, sed quod delicta De-
os impediunt, ne nobis illuceant,
& Dæmonibus terroribus dedunt.
Si verò precibus & sacrificiis de-
lictorum veniam consequamur, De-
osque placemus & convertamus,
hōjusmodi operibus, & nostrā ad
Deum conversione nostris malis
curationem adhibentes, rursus di-
vinæ bonitatis participes efficimur.
Quare idein erit dicere, Deum
malos aversari, & solem oculis
privatis abscondi.

ΚΕΦ. 45.

Διατὶ ἀνένδεεῖς ὄντος ποὺ
Θεὸς πυῶμῳ.

C A P. X V.

*Quare Deos nullius indigentes
honoramus.*

Ε Κ ὃ τέπων καὶ ἡ θεὶ Θυσῶν,
Εὐ καὶ τὴν ἀλλων τὴν εἰς Θεὸς
γνωμόνων λέλυται ζύπης. Αὐτὸν
μὲν γὰρ τὸ Θεῖον ἀνένδεεῖς αἱ δὲ
πυρὶ φέμενες ὁφελεῖας ἔρεσα
ζίνονται. καὶ μὲν Περγοναὶ τῷ Θεῶν
διάτεινες πανταχοῦ, ὅπερι θείοτη-
τα ὃ μόνον θεος νοσοδοχεῖ δεῖ-
ται. πάσου δὲ δημητρίοτης, μημή-
ση, καὶ ὁμοιότητη γίνεται. Μηδ οἱ
μητροὶ τὸ θεοντόν, οἱ δὲ βαρύτε-
μημονται καὶ γλυκοί, τὰ δὲ ἀγράλματα
τὸ τέλος τῶν ζώοις ἀπεικονίσται, αἱ δὲ ἐνυγματα τὸ νοερόν,
οἱ δὲ χαρακτῆρες πάντας ἀρρέπτες ἀ-
νω λιωάμεσι, βοτάναις δὲ καὶ λίθοις
καὶ γλυκοῖς, τὰ δὲ θυσύμνα ζῶα καὶ
ἐν ἡμῖν ἄλογον ζῶα. Εκ δὲ
τέπων ἀπάγων τοῖς μὲν Θεοῖς
πλέον ἐδέητο. τὸ γὰρ ἄντερον γένοις
τῷ Θεῷ τοῖς; ἡμῖν δὲ περὶ ἐκτίνα
ζίνεται (ψαφή).

E X his de Sacrificiis, aliisque
quæ in Deorum cultum co-
natur, dubitatio solvitur. Nu-
men etenim ipsum nullius indiget;
cultus vero, atque honores nostri
commodi tantum gratiâ deferuntur:
et cum providentia Deorum
quaquaversum sit diffusa, habitu-
dine solum, ut recipi possit, opus
est; Habitudo vero omnis imita-
tione & similitudine comparatur;
quare Templa quidem Cælum, A-
ræ Terram æmulantur, Statuæ vi-
tam, ideoque animantibus similes
sunt; preces intellectuale; charac-
teres superiores potestates, quæ
verbis exprimi nequeunt; herbæ,
ac lapides materiam; animalia quæ
sacrificantur, vitam in nobis sed
rationis expertem. Ex his omnibus,
nihil ultra Diis accidit: quid
enim Deo ultrâ accidere potest?
Sed nobis cum illis conjunctio se-
quitur.

C

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. 15'.

Περὶ Θεοῦν, καὶ τὸ ἄλλων πυλῶν
ὅπερ Θεῖς μὴ ἔδειν, ἀνθρώπους
τὸν ὀφελεῖται.

ΑΞΙΟΥ τὸν δὲ σῖμον τῷ Θεοῦν
βεργάρια προσέτενται. περι-
τον μὴ ἐπειδή πάντα τούτα θεῖν Θεῶν
ἔχονται, δίκαιον δὲ τοῖς διδόντοι
τὰ διεθεμένα ἀπάρχειν, γενιά-
τον μὴ δι’ ἀναδημάτων, σωμά-
τον τὸν διὰ κύρους, ζωῆς τὸν διὰ
δυστῶν ἀπάρχεινται. ἐπειτα αἱ
μὴ χωρὶς δυστῶν ἐνχαρά, λόγοι
μόνον εἰσὶν, αἱ δὲ μηδὲ δυστῶν ἔμ-
βλυχοὶ λόγοι. τὰ μὴ λόγοι τὰ
ζωῶν δυναμένη Θ., τὸ δὲ ζωῆς τὸ
λόγον λύχεον. Ἐπειτα τὰ
περιστατικά δυστῶν οἰκεῖα τὸ τελεῖτον
ἐγένετο νοῦς τὸ ἑαυτὸν αὐτίαν συ-
ναρτόν. καὶ διὰ τὴν τοῦ μηδεὶς ἐνχόμε-
να Γαρθίων Θεοῖς. Ἐπει-
τινῶν ζωὴν προσέτοι τὸ Θεῶν δέται,
ζωὴν δέ τοι καὶ τὸν ἀνθρώπινον βέ-
λον τὸ αὐτὴν Γαρθίων ἐκείνην,
μεσόπολι Θεοῖς. ὁδὲν γοῦν τὸ πλεί-
στον διεσώτων ἀμέσως Γαρθίων.
νοῦς τὸ μεσόπολις οὐοία τοῖς Γαρ-
θίοις οὐδέποτε. ζωῆς δὲν μηδέπο-
ται, ζωῶν ἐγένετο τοῖς. καὶ διὰ
τὴν ζῶα δύστων ἀνθρώπων, οἵτε
νων ἐνδαιμόνες, καὶ πάντες οἱ
πάλαι. καὶ πάντα τὸν ἄπλωτον, ἀλλ
ἐκάστῳ Θεῷ τὰ πρέποντα, μὲν
πολλοῖς τὸ ἄλλοις θρησκείας. Καὶ
αὖτε μὲν τέλον ἴγεται.

C A P. XVI.

*De sacrificiis, aliisque hono-
ribus, quibus, Diis nullo,
hominibus commodo sumus.*

Non erit tamen abs re, pauca,
& illa brevia de Sacrificiis
hic adnectere; & primū cum à
Diis omnia nobis suggestantur, &
quācumque sit exhibentibus ex iis,
qua exhibentur, primitias offerre;
de pecuniis per offerrumenta, de
corporibus per ornamenta, de vita
per sacrificia primitias damus. Præ-
terea sine sacrificiis preces, verba
tantummodo; cum sacrificiis, ver-
ba sunt animata; verbo quidem
vitam corroborante, vitā vero ver-
bum animante. Item cujuscunque
rei beatitas, propria perfectio est;
propria cuicunque perfectio ad su-
ammet ipsius causam est conjunctio:
ideoque nos, ut cum Diis copule-
mur, supplicamus. Quando igitur
vita prima Deorum est, vita etiam
quodammodo & hominum est, &
hæc cum illâ sociari appetit, medio
indiger. Nihil enim ex iis, que
plurimū inter se distant, sine me-
dio connectitur, medium vero iis,
que conjuguntur, simile debet es-
se. Vita ergo medium, vitam esse
oportuit: ideoque animantia ho-
mines, & illi qui nunc fortunati cen-
sentur, & veteres omnes sacrificant;
eaque non temere, & nullo habito
delectu, sed utrū cuilibet Deo conve-
niunt, cum aliis multis ceremoniis,
ac religione. Et de his quidem satis

ΚΕΦ.

K E Φ. 1²'.

C A P. XVII.

"Οπ φύσει ἀφίσθητο εἰ
Κόσμος.

Naturâ Mundum esse incorruptibilem.

Deos porro nunquam Mundum destructuros, dictum est. Ordo tamen postulat, ut eum naturam incorruptibilem habere dicamus. quocunque enim destruitur, aut à seipso, aut ab alio destruitur. Si itaq; à seipso Mundus destruitur, necessariò & Ignis seipsum combureret, & Aqua seipsam exsiccaret. Si ab alio; aut à corpore, aut ab incorporeo. sed ab incorporeo id fieri nequit; incorpoream enim, corpora conservant, veluti natura & animus; nihilq; ab eo, quod naturā suā conservat, destruitur. Si à corpore, aut ab iis, quæ sunt, aut ab aliis: si ab iis, quæ sunt, aut ab iis quæ circulatim moventur, destruentur quæ recto motu diriguntur; aut à rectâ se moventibus, quæ circulatim. Sed quæ circulatim feruntur, naturam corruptricem non habent; ideoque nihil inde corruptum videmus: & quæ rectâ procedunt, illa attingere nequeunt: quanam enim ratione ad hanc usq; diem non potuerunt? Sed neq; quæ recto motu moventur, à semetipsis destrui possunt: alterius enim corruptio alterius generatio est; at hoc destrui utique non est, sed immutari. Si verò ab aliis corporibus Mundus corruptitur, undenam illa facta, aut ubi nunc sunt, certè non suppetit quid dicamus. Præterea quidquid corrúpitur, aut formâ, aut materia corrumpitur: est autem forma

τὸ δῆμα, ὥλη ἡ τὸ σῶμα. καὶ τὸ μὴ εἰδὼν φθειρόμεθαν, τὸ δὲ ὑλης μὴνσοις, ἐπεργοῦσιν γνώμων. εἰ δὲ ὥλη φθείρεται, πῶς ἐν τοστοῖς ἔτεσι ἐκ ἐπέλιπεν; εἰ δὲ ἀντὶ τὸ φθειρόμενος ἐτέρα γίνεται, οὐτὶ τῇ ὄντων, οὐτὶ τῇ μὴ ὄντων γίνεται. ἀλλὰ εἰ μὴ ἐν τῇ μὴ ὄντων, τῷ ὄντων μὴντων δεῖ, καὶ οὐτὶ διὰν δεῖ. εἰ δὲ καὶ τὰ ὄντα φθείρεται, τὸ Κόσμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πάντα λέγονται φθείρεται. εἰ δὲ εἰν τῇ μὴ ὄντων οὐτὶ τῷ μὴ ὄντων οὐτοῦ, καὶ μωατὸν εἰν τῇ μὴ ὄντων οὐτοῦ τὸ διάποτε καὶ τὰ μὴ ὄντα ἀπόλλυται. εἰ δὲ ἀντίθετον λέγονται μὴν τὸ ὄντων, πρῶτον μὲν, διαπέραν τοῦ μέρη, ἀλλὰ διὰ γίνεται τόπο τοῦ Κόσμου; ἔπειτα τὸ οὐτὸν τὸ διάποτε τοῦ Καμάτων, τὸ δὲ καὶ λόγον φθείρεται μόνον. "Ἐπι πάντα τὸ φθειρόμενον, οὐδὲ ὅντις ἐγένετο εἰς ἐκεῖνα λύεται, οὐδὲ τὸ μὴ ὄντα ἀφανίζεται. ἀλλὰ εἰ μὲν ὁδὸς ὁντινέτο, εἰς ἐκεῖνα λυθεῖν, πάλιν γίνεται ἐπεργοῦσιν τὰ ὄντα, πάλιν εἰς τὸ μὴ ὄντα ἀπέστι τὰ ὄντα, πάλιν εἰς τὸ μὴ ὄντα ἀφανίζεται. "Ἐπι, ἀνάγκη τὸ Κόσμον, εἰ φθείρεται, οὐτὶ φύσιν φθείρεται, οὐτὶ

figura; materia corpus. & cum formae corrumpuntur, & materia remanet, aliam gigni videmus: quod si materia corrumpitur, quomodo tot annorum spatio non defecit? Si pro ea, quae corrumpitur, alia nascitur; aut ex his, quae sunt, aut ex iis, quae non sunt, ortum habet. Si ex iis quae sunt, cum ea quae sunt, semper maneant, & materia semper est. Quod si ea, quae sunt corrumpuntur, non Mundum modum, sed & reliqua omnia corrumpi affirmant. Si ex iis quae non sunt, materia primum quidem ex iis, quae non sunt, aliquid esse non potest. Quod si id fieri, & poterit ex iis quae non sunt, materia esse; quoisque ea quae non sunt, erunt, erit & materia. neque enim unquam ea, quae non sunt, intereunt. Et si informem dicunt materiam primum quidem propter quid, non per partes, sed universo id Mundo continetur? Præterea, non corpora ipsa, sed eorum pulcritudinem tantum destrunt. Item, quidquid corrumpitur, aut ex quibus coaluit, in ea dissolvitur, aut in id, quod non est, disperditur. Sed si, ex quibus coaluit, in ea dissolutum fuerit, rursus alia nascuntur: ad quid enim principio factum est? Quod si in id, quod non est, ea quae sunt, abeunt, quid impedit, ne Deus hoc eadem subeat? Si potest impedit, non est potentis se ipsum tantummodo servare: & pari ratione fieri nequit, ut ex iis quae non sunt ea quae sunt, procreentur: & ea quae sunt, in id quod non est, evanescent. Item necesse est, Mundum si corrumpitur, aut secundum naturam, aut præter naturam corrumpi;

φύσιν. ἐδὲ τὸ παρό φύσιν περτέ-
ρον ἔχει τὸ φύσιν. εἰ δὲ παρό φύ-
σιν, δεῖ ἐπέραν τοῦ πεταῖαλ-
λεσιν τὸ Κόσμος τὸ φύσιν. ὁ φῶν
φάνεται. Ἐπ., πᾶν τὸ εὐσει
φθειρόμηνον, καὶ μητέρα φθείρειν
διωκειται. τὸ δὲ Κόσμος τὸ μὴ
κυκλικὸν σῶμα, τὸ τε φθειρέ πε-
ποτὲ, τὸ μετέβαλλε. τὸν δὲ σο-
γέιον μετέβαλλεν μὴ διωκτὸν,
φθείρειν δὲ αδιωκτὸν. Ἐπ., πᾶν
τὸ φθειρόμηνον πάσῳ χρόνῳ μετα-
βάλλεται, καὶ γυρρᾷ. ὁ δὲ Κόσμος
ἐν τοσούτοις ἔτοσιν ἀμετέλη-
το μένει. Τοσαῦτα καὶ περὶ
τὸν ἴχυροτέρων ἀποδεῖξεν θεο-
μένες εἰπούτες, αὐτὸν ἡμῖν εὐ-
χριστα ἵλεων τὸ Κόσμον γνέαδη.

ΚΕΦ. III.

Διαπ. Θεοῖς γίνονται. καὶ δῆπ
Θεοῖς καὶ βλάπτεται.

KAΙ' μὲν ὁ δὲ τὸ Αἰθίας πει-
πνας τόπος τὸ γῆς γνέαδη,
πολλάκις τὸ ὕστερον κόσμος, ἀξιον
ταράζειν τὸ τρυφερόν. ὅπ τε
γίνεται Θεοῖς γίνεται ταῦτα. ὥστ-
έρ δέ δι πολι ἐκείνης ὠφελεῖται
ἴσθινται. καὶ διὰ τὸ αδιωκτεῖν,
μέσους γίνεται τὸ φυγή, οἷοι
κατορθῶν. καὶ τὸ μὴ διωκτὸν πάν-
τα τὸ Κόσμον τὸ Θεῶν περγονίας
ἀπολαύειν δύοις· ἀλλὰ τὰ μὲν,
εἰσανίσας, τὰ δὲ, καὶ χρέον· καὶ
τὰ μὲν, πρώτως, τὰ δὲ, διατέ-
ρως μετέχειν ἐκείνης. ὥστε καὶ
τὸ αἰδίσεων πασῶν μὲν ἡ κεφαλὴ,

neque id, quod est præter naturam
prius ipsa natura possidet. Si præ-
ter naturam; aliam esse naturam
oportet, quæ Mundi naturam, quod
non videtur, immutet. Item quid-
quid natura corruptitur, id nos
quoque corrumpere possumus: sed
Mundi circulare corpus neque cor-
ruptit quis unquam, neque immuta-
vit: at elementare immutare quis
potest, corrumpere nequit. Præ-
terea, quocunque corruptitur, à
tempore immutatur, & senescit: sed
Mundus tot annorum curriculo im-
mutabilis permanet. His ad eos,
quibus validiores demonstrationes
opus sunt, dictis, nobis ipsi eun-
dem Mundum exoremus, ut propi-
tius sit.

CAP. XVIII.

Quare sacrificia fiunt: &
Deum non ledi.

INsuper, Impietas quæ nonnulla
Orbis loca invasit, & sapientius
in posterum futura est, non videtur
tanti esse, ut prudentes perturbet:
quod non in Deos illa aguntur,
quemadmodum nec honores illis
unquam emolumento fuisse compre-
ti suar: & quod animus, qui mediæ
naturæ est, non valet semper recte
& absq; errore suscepit opus con-
ficere. Nec potest Mundus universus
Deorum providentiam æquè parti-
cipare: sed hæc quidem sempiterne,
alia in tempore: & hæc primo, alia
secundo loco illam possidere. quem-
admodum & sensus omnes caput,

μᾶς ἢ ὅλον τὸ σῶμα αἰδάνεται. καὶ διὰ τόπο, ὡς ἔοικεν, οἱ τὰς Ἔργας κατασκόμηνοι, καὶ Ἀποφεράς ἐποίουσι, εὐ αὖ τὰ μὲν ἕργα τὴν ἴεραν, τὰ δὲ ἐκλείστο. τὸ δὲ καὶ τὸ κόσμον ἀφέρετ, περὶ τὸν αἰδάνεται τὸν ἡμισέρας ἀφοιτώματος φύσιν. Καὶ κολάσιοις ἢ τίσις εἰ) Ἀδεῖαν εἰς ἀπόγνως. τοὺς γὰρ γόνους Θεὸς, καὶ κατασφρονήσαντας, δύλοιον εἰς ἑτέρῳ βίῳ καὶ τὸν γόνοντας σέρεαδς, καὶ τὰς ἔων τὸν Βασιλέας ὡς Θεὸς πυρίσαντας, ἡδετὰ δίκιαν αὐτῶν ποιῆσαι τὸν Θεῖν ἐκποτεῖν.

ΚΕΦ. 19'.

Διατὰ οἱ ἀμαρτάνοντες εἰς
εὐθέας κολάζονται.

EI δὲ μηδὲ τέτοιν, μηδὲ τοῖς ἄλλων ἀμαρτημάτων εἰδὺς αἱ δίκαιαι ἀμαρτίασιν ἔποιται, θαυμάζειν εἰς δεῖ. ὅπερ Δαιμόνος εῖσι μόνον οἱ κολάζοντες τὰς μῆχας, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἁυτὴν νοτίαγε τῇ δίκῃ. καὶ ὅπερ μένυσσι τὴν ἀπωτὴν χεῖνον, εἰς ἐχθροὺς εἰς διάγρα πάντων πρέσιν. καὶ διὰ τὸ δεῖν αὐθρωπίνων ἀρετῶν εἰ). εἰ δὲ τοῖς ἀμαρτίασιν εἰδὺς ἵκολάθεν αἱ δίκαιαι, φέβω δικαιοτερογεννήτες αὐθρωποι ἀρετῶν εἰς τὸν εἰχον. κολάζονται δὲ τὰ Κάμψις οὐξελβόσαι· αἱ μὲν ἐνταῦθα πλανάριμαι, αἱ δὲ εἰς πνευμάτων τὸν γῆς θερμὰς, ή λυχρὰς, αἱ δὲ τὸν Δαιμόνων ταρσοπόδημας.

unum corpus totum persentiscit, ideoque ut autumo, qui dies festos instituerunt, dies etiam nefastos determinarunt; quibus pleraque sacrorum intermittebantur, tempora observabantur; nonnullorum etiam ornatūs à nostræ naturæ imbecillitatem expiantibus convellebatur. Punitionis quoque speciem impietatem esse, non inconveniens fuerit. etenim qui Deos agnoverunt, & aspernati sunt, eos in aliâ vitâ eorum cognitione privari, non absque ratione est. Et qui proprios reges ut Deos coluerunt & observarunt, non aliâ pœnâ quam Deorum amissione multandi erant.

CAP. XIX.

Quare delinquentes non statim puniuntur.

Neque debemus admirari, si eos aberrantes non tantum pro his, sed pro aliis etiam sceleribus pœnæ statim non consequantur. quod non Dæmones tantum sunt, qui puniunt animos, sed ipsi semetipso pœnis etiam subigunt. & qui toto tempore perseverant, iis non erat operæ premium momento modico omnia consequi. Oportebat præterea, & humanam virtutem adesse: nam si delinquentes subito pœnæ committerentur, timore homines justa exequentes, virtutem non haberent. Puniantur autem corpore egressi: siquidem alii hic oberrant; alii in locis quibusdam terræ calidis, aut frigidis; alii à Dæmonibus divexantur:

πάντως

πάντως δὲ μή τὸ ἀλόγονον οὐσίαν
νοσεῖ, μεθ' ἡπτέρην καὶ πυρτόν. δι'
τοῦ καὶ τὸ Κλιοεντὸς σῶμα οὐφίσα-
ται, ὅπερι τὰς τάχας, καὶ μάλιστα
τὴ κακῶς ζησάντων ὁργῆται.

omnino verò cum animo rationis
vacuo pœnas sustinent, cuin quo
deliquerunt; & propter quem te-
nebricosum corpus subsistit, quod
circa sepultra, & potissimum eo-
rum, qui male vitam traduxerunt,
conspicitur.

ΚΕΦ. κ'.

Περὶ Μετεμψυχώσεως. καὶ πῶς
εἰς ἄλογα λεγονται φέρε-
δαι.

CAP. XX.

*De Animorū transmigratione:
Cō quomodo in ea, qua ratione
one carent, ferri dicuntur.*

ΑΓΓὲ Μετεμψυχώσεις, εἰ μὲν
εἰς λογικὰ γένοντα, αὐτὸ-
τῷτο λύχαι γίνονται τὸ σωμά-
τον. εἰ δὲ εἰς ἄλογα, ἔξωθεν
ἔπονται, ὅπτερην καὶ ἥμινον οἱ εἰλι-
κότες ἡμᾶς Δάιμονες. ἐνδὲ μή
ποτε λογικὴν ἀλόγονον λύχην γένο-
το. Τινὲς δὲ Μετεμψυχώσιν ἐν
τῇ ἐκ γνετῆς παθῶν διτὸν ιδεῖν.
Διαπλόοι μὲν πυθοί, οἱ δὲ πα-
ρεμένοι, οἱ δὲ καὶ αὐτῶν τινὲς ψυ-
χῶν κακῶς ἔχοντες τίκτονται;
καὶ ἐκ τὸ φύσεως ἔχόσις ἐν σώμα-
τη πολιτεύεται τὰς ψυχὰς, μὴ
δὲν ἀπαξὲν ελθόντες τὴν ἄπωτα
αιῶνα μένειν εἰς ἀργεῖα. Εἰ δὲ
μὴ πάλιν αἱ λύχαι εἰς σώματα
σέρεντο, ἀνάγκη ἀπίρεις εἴτε;
ἢ τὸ Θεὸν αὖτε ἐπέρεις ποιεῖν. ἀλλά
εἰδὲ ἀπειρένη περὶ τῷ Κόσμῳ. εἰ
δὲ πεπαρασμένω ἀπειρένη περὶ τὸν
γένοντα. εἰδὲ ἄλλας γίνεται διω-
ατόν· πάντη δὲ εἰς τὸ γένειον κα-
νοῦν, καὶ ἀτελέστη ἀνάγκη. τὸ δὲ
Κόσμον ἐκ τελείων γρήγορων τέ-
λεον εἴτε περιστάκει.

A nimorum autem transmigrati-
ones, si ad ea, quæ ratione ut-
tuntur, venerint, animi corporum
evadunt: si in vacua ratione, defor-
mis subsequuntur, quemadmodum
nobis Dæmones, qui nos obtinent,
assistunt. nunquam enim rationis
compos, rationis expertis animus
fiet. Verum animorum transmigra-
tionem ex defectibus, qui ab ortu
ingenerantur, dignoscere possumus.
Propter quid enim alii cæci, alii
luxatis membris, alii etiam animo
ipso laborantes nascuntur? & cum
naturâ suâ animi id habeant, ut in
corpore muneribus suis fungantur,
haud decet semel egressos per omne
ævum otiosos considere. Etenim,
si non denuò animi in corpus recur-
runt, infinitos esse necesse est; aut
Deum continuò alios atq; alios pro-
create. Sed nullū infinitum in mun-
do; in finito enim nullum infinitum
unquā existet. Sed nec alios ediri fieri
potest; quodcumq; enim, in quo no-
vum aliquid sit, imperfectū necessari-
o erit; verum Mundum à perfecto
productum perfectum esse oportet.

ΚΕΦ. κα'.

C A P. XXI.

"Οπ καὶ ζῶντες καὶ τελοποιοῦτες
εὐδαιμονες οἱ ἀγαδοί.

*In hac vita, & postquam ex
eā excesserint, probos esse
beatos ac fortunatos.*

AI' δὲ κατ' ἀρετὴν ζήσουσι
Ψυχαὶ, τάτε ἀλλα εὐδαι-
μονεῖσι, καὶ τὸ ἀλόγονον εἰδεῖσι,
καὶ ταθαραὶ παντὸς φύσιμης σω-
ματοῦ, Θεοῖς τε Κυανέπονται,
καὶ τὸ ὄλον Κόσμον Κυανόικοςτιν
ἔχεινοις. Καὶ τοι καὶ εἰ μηδὲν
αὐτᾶς τέτων ἐγίνετο, αὐτή γε η
Ἀρετὴ, καὶ οὐκ τὸ ἀρετῆς ιδε-
νή τε καὶ δόξα, ὅ, τε ἀλυπτὸς καὶ
ἀδιώκωτος βίος εὐδαιμονεις προ-
καὶ ποιεῖν τὰς κατ' ἀρετὴν ζω-
ντες λογέντας, καὶ δυνατίτερας.

ANimi vero qui secundum vir-
tutem vixerunt, in aliis for-
tunati, ac beati ab eo etiam, qui
rationis expers est, separati, & ab
omni corpore expurgati, Diis ip-
sis copulantur, & Mundum univer-
sum unā cum illis administrant.
Et quidem, licet illis nihil ex ipsis
succederet, Virtus ipsa, & ex Vi-
tute voluptas, & gloria, & abs-
que mœrore, ac dominorum op-
pressione vita immunitis, ad eos, qui
vitam secundum Virtutem vivere
elegerunt, idque præstare potuerunt,
beatos efficiendos satīs fuerit.

Lectori

L E C T O R I Benevolo.

AD majorem huic Autori lucem, in nonnullis quæ inter legendum aliquibus obscura videri possunt, conciliandam, loca quædam ex Platonicis Philosophis, maximè autem Proclo, annotare libuit, quæ uberrimi commentarii loco esse poterunt ad eruditum & elegansissimum hoc Opusculum illustrandum, si cui conferre placet: id saltem hinc constabit, ex Procli disciplinâ prodiisse Sallustium; ita magistrum in philosophando presso vestigio sequitur.

C A P . I.

DE auditore Theologie vide copiosissimè differentem Proclum Theol. Plat. lib. 1. c. 2. quibus adde quæ ipse Plato in fine lib. 3. de R. P. & principio 6. disputat de ingenio studiisque veri Philosophi: quæ breviter contraxit Alcinous in primum Caput libelli de doctrinâ Platonis. Plotinum quoque Ennead. 1. l. 3. cap. 3. conferre juvabit. In sapientum opinionibus) Fabulas cum suis auctoribus ideo proscribit Plato lib. 2. de R. P. quòd perversas hujusmodi opiniones audientium animis inferant. Communes notiones) de his Justus Lipsius Manuduct. ad Stoic. philos. l. 2. cap. 11. sed ad Sallustii, & Platonicorum mentem consule Euseb. Prep. Evang. l. 2. c. 6. & Proclum Theol. Platon. l. 1. c. 17. & Dissertat. 2. in libros de R. P.

C A P . II.

Sermones Theologici) de his prolixius & distinctius Proclus Theol. Plat. lib. 1. cap. 4. & in Cratylum, cap. 117.

C A P .

C A P. III.

DE Fabulis earumque usu) Proclus eod. c. 4. lib. I.
pag. 10. & multò copiosius dissert. 5. in lib. de R. P.
p. 369.

Deorum bella) hujusmodi Fabularum genus omnino damnavit Plato sub finem lib. 2. de R. P. & in Eutbyphrone, & Numenius apud Euseb. Præp. Evang. l. 13. cap. 5. Poetarum tamen & maximè Homeri patronum agit Proclus in dissertationibus in R. P. ubi totum hoc fabularum genus Theologicè explicare conatur : quem de Deorum bellis vide dissert. 6.

Mundus fabula) vide Iambl. Ægypt. Theol. seg. 7. c. 1. Macrobi. in som. Scip. l. 1. c. 2. Julian. Imp. Orat. 5. pag. 318.

C A P. IV.

SAtumnus liberos devorat) sic Macrobius Sat. l. 1. c. 8. sed Proclus Theol. Plat. l. 5. c. 37. sub finem, & in Cratylum c. 106. & Plotinus Enn. 3. l. 1. c. 7. magis theologicè explicant, quòd omnia à Deo procedentia ad eundem revertuntur.

Ægyptiorum fabulae materiales) de his copiosè agit Euseb. Præpar. Evangel. l. 1. c. 9. ubi & fabulam de Iside atque Osiride, de Sole & Luna explicat ex Ægyptiorum mente, videndus idem lib. 5. cap. 12. & lib. 5. c. 3. Macrobi. l. Sat. c. 21. & Plutarchus libro peculiari. Synesius quoque libris duobus de providentiâ prolixam de his fabulam pertexit.

Eris in Deorum convivio) Proclus dissertat. 10. in lib. de R. P. Heraclitus libello alleg. Hom. moraliter explicat. Fabula Theologica Philosophis convenienter) ita Plato non quascunque fabulas admisit, sed Theologiae convenientes, in Phædro, & lib. 2. de R. P. de qua re vide Proclus Theol. Plat. lib. 1. c. 4. pag. 10.

Naturales,

Naturales, & animales Poëtis) hoc toto libro sanè quam elegansissimo ostendit Heraclitus. sed improbat hoc genus fabularum prater Platonem & Proclum locis citatis, Euseb. l. 3. Prap. Evang. c. 3. & sequentibus: tumeriam S. Augustinus Civ. Dei. l. 6. c. 8. ceterique qui contra nationes scripsierunt.

Fabula Atticis) Julianus Imperator Oratione in Deorum matrem pag. 302. sigillatim cuncta haec explicat quæ Salustius paucis innuit: nec dubium quin hic sua ad verbum inde hauserit.

Festivitates) Hilaria propriè dictæ, teste Juliano Imperatore pag. 316. & Macrob. Sat. l. 1. c. 21. vide & I. Meursii Graciam feriatam.

Tempus Festi) Idem observat Julianus p. 322. unde hac, ut dixi, desumpta, Festa Magna Matris Martis mense celebrabantur. Joannes Lydus ad 11. Kal. Aprilis. Arbor pinus à Dendrophoris ferebatur in palatum. & in veteri Kalendario Herwarti, ad dictum diem: Arbor intrat. Hilaria autem erant 8. Kal. April. testante Macrobio loco citato.

Raptus Proserpina autumno) 6. Non. Octobr. Festum hoc ponitur a Joanne Lydo. ceteram Porphyrius apud Euseb. prap. Evang. l. 3. c. 11. non de anima descensu, sed de semiente in terram conjecta explicat.

C A P. V.

Primam causam esse unam) Proclus El. Theol. 11. quod prolixè toto lib. 2. Theol. Plat. demonstrat. & brevius lib. 3. cap. 3. adde Plotin. Enn. 5. l. 4. c. 1. Dionys. Areopag. div. nom. c. 13.

Bonum) Proclus El. Th. 12. Theol. Plat. l. 1. cap. 18. pag. 46. & principiis 2. dissert. in R. P. Platon. & tota dissert. 36. in Tim. p. 109. Plotin. Enn. 6. l. 7. c. 23. Dionys. Areopag. div. nom. c. 4.

Animis

Animis propter bonum) Ita Plato l. 5. R. P. animam bonum acquirendi causam omnia facere, & pati docet. vide Proclus Theol. Plat. lib. 1. pag. 62. med. & in Tim. l. 2. pag. 108.

C A P. VI.

Dii Mūdani, & Calites) Ita Proclus sape Deos in mūdinos, & supramundanos distinguit: sed in Theologiā Platonica quatuor genera ponit, νοέσεις, νοεργίαις, νοοκοσμίαις, νοοτύπίαις. de quibus postremis quatuor libris prolixè agit quod ait, Calites mentes animosque fecisse, minores autem mundum visibilem, id ex Platonis Timao desumptum; unopifex supremus Diis minoribus rerum inferiorum creaturam permittit. vide Procl. in Tim. pag. 309. & seq.
Dii duodecim) de his copiosè Proclus Theol. Plat. l. 6. c. 22. plane ad Sallustii mentem.

Jupiter, Nept.) De his Theol. Plat. l. 6. c. 9. & 10. in Tim. p. 44. in Cratyl. c. 150. & tribus sequent.

Vulcanus) Proclus in Tim. p. 44.

Ceres) Proclus Theol. Plat. l. 6. c. 11. in Cratyl. c. 167, 168, & 179.

Juno) in Cratyl. cap. 179.

Diana) in Cratyl. c. 171. & copiosè c. 180.

Apollo) Theol. Plat. l. 6. c. 12. In Cratyl. c. 174, 176, & 177. quem vidisse haud paenitebit.

Venus) Ibid. c. 184. & in Tim. pag. 155. extrema.

Vesta) In Cratyl. c. 138. Th. Plat. l. 6. c. 21.

Minerva) in Crat. cap. 186. & in Tim. pag. 48. & 51.

Apollo lyram adaptat) vide Plutarchum libro de generat. & nime infine, & Proclum in Cratylum c. 174, & 176.

Concentus pulchritudinem) Proclus in Timaeum lib. 3. pag. 155. in fine.

Pulchritudo non abditur) hinc Plato in Phædro pulchrum splendidissimum & evidensissimum vocat: vide insigniter habere re philosphantem Proclum Theol. Plat. lib. 1. cap. 25. pag. 60.

Bacchus

Bacchus in Jove) Proclus in Tim. l. 5. pag. 334. media: vide
 & in Cratylum c. 184.
 Esculapius in Apolline) in Tim. l. 1. p. 49.

C A P. VI'.

A Ut meliorem, aut deteriorem) hoc argumentum Philo quoque affert libro de mundi incorruptibilitate. pag. 735. f. idque maxime demonstrativum, & omnino irrefragabile à multis haberi afferit.
 Ingenitus quia incorruptibilis) sic Philo ibid. pag. 734. Vide & sextam Procli rationem pro mundi aeternitate cum Philoponi responso.

Quia Deus semp̄ē bonus) Procl. in Tim. l. 2. pag. 111. post medium, eadem quoque prima ipsius ratio fuerat mundi aeternitati adstruenda, ut ex Philoponi responso apparet: ubi & duo hac exempla lucis & umbra ab eodem allata diluit.

Calum mentem imitatur) hinc 13. Procli ratio ducta apud Philoponum. sed de hoc Platonis effato vide Proclum in Tim. pag. 167. & Chalcidium p. 213. Plotinum Enn. 2. l. 2. & ex Platino Macrob. in Somn. Scip. l. 1. c. 17.

Mundus sphaericus) Procl. in Tim. p. 160. & seq. Chalcid. pag. 139. nam sphaerici cuivis noti.

C A P. VIII.

Essentia, mens, anima) Proclus Elem. Theol. 20. & Theol. Plat. l. 1. c. 3. & l. 3. c. 6. bosce gradus ordinis que entium copiosè explicat.

Mens ut Sol) vide insignem Archytæ locum apud Iamblichum lib. 2. de seetâ Pythag. cap. 4. quo inter alia Solem, mentemque comparat, & Procl. in Tim. l. 3. p. 183. in fine.

Animi rationales à primis Deis) Alcinous princ. c. 23. Chalc. in Tim. p. 230, & 276.

Animus

Animus superior virtutem) vide duo insignia loca Theag.
Pythag. ex libro de virtutibus apud Stobeum serm. I.
Plotinum Enn. l. I. c. 8.

Anima immortalis, quia Deum cognoscit) vide Plotin. Enn.
4. l. 7. c. 10. Aristotelem, vel quisquis est auctor, di
Sap. Egypt. lib. 12. c. 4. & 8.

Quia adversatur corpori) Mars. Ficin. Theol. Plat. l. 9.
c. 2. & 3.

Quia utitur mente) Arist. Theol. Egypt. l. 2. c. 8. 9. & 10.

Non inclusa corpori) ibid. c. 1. 2. & 7. & Plotin. Enn. I.
l. I. c. 3. & 4.

C A P. IX.

DE Providentiâ) Procl. Theol. Plat. l. I. c. 15. p. 39.
instar omnium erit.

Vaticinia & sanationes) Proclus in Timaeum l. I. p. 49. *
tramque hanc scientiam Minerva hoc est providentia divi
na munera esse docet.

Providentia absque labore) Proclus Theol. Plat. l. I. c. 15.
pag. 41.

Dii ipsâ substantiâ agunt) Procl. El. Theol. 120. 121. & 122.

Fatum in corporibus) Anima enim supra Fatum Platonis
Tim. vide Procl. p. 321. qui pag. seq. prolixè Platonis &
Fato sententiam explicat, & Chalcid. p. 235. cum sequen
tibus.

Si triangula) Plotin. Enn. 2. l. 3. cap. 3. hanc Astrologorum
opinionem confutat, ut & Enn. 3. l. I. c. 6. cœlestia ex situ,
aut ad spectuum diversitate hanc quam variari docet.

Parentum nobilitatem) sic Origenes apud Euseb. Prep. E
vang. lib. 6. pag. 291. & apud Philopon. in Hexa. l. 4.
c. 19. & Chalcid. in Tim. p. 218. Plotin. Enn. 2. l. 3.
c. 14. & Enn. 3. l. I. c. 5.

Fortuna) Proclus in Timaeum pag. 59. Chalcid. pag. 249.

Si malis prospera Fortuna) Plotin. Enn. 3. l. 2. cap. 6. 7.
& 15.

C A P.

C A P. X.

DE virtutibus) Insignis dissertatio 32. Procli in R. P. Plat. p. 407. vide & ipsum Plat. de R. P. l. 4. Alcinous c. 28. & Apuleium l. 1. de dogm. Plat.

Nascuntur virtutes ex rectâ vivendi) ad virtutis acquisitionem plurimum conferre, ut in Rep. bonis legibus instruita quis nascatur, cum Pythagora & Platonis scholâ censet Sallustius: quam in rem vide insignem Hippodami Pythagorei locum ex lib. de felicit. apud Stobaeum serm. 101. ubi virtutem, & felicitatem ab hac Ennomia, ut vocat, pendere docet: hæc illi cornu Amaltheæ, unde bona omnia in vitam promanant. Timæum queque hoc nomine laudat Plato quòd in tali Civitate natus. vide Procl. in T.m. l. 1. p. 22.

C A P. XI.

Rerump. forme) Procl. in Tim. lib. 1. pag. 11. & Chalcid. p. 326. & ipse Plato lib. 4. de R. P. & princ. lib. 8. vide & Plotinum. En. 4. l. 4. c. 17. p. 410. ubi egregie ad animum transfert.

C A P. XII.

Unde mala) Procl. in Tim. pag. 113. Iamb. Theol. Æg. seg. 4. cap. 6. 7. 8. 9. & 10. Max. Tyr. diff. 25. Dionys. Areop. div. nom. c. 4.

Demones mali) Ita non solùm Christiani, sed & Porphyrius apud Proclum in Timæum l. 1. p. 24. & 53. sed in primis vide Eusebium Præp. Evang. l. 4. c. 15. & c. 22. & 23. nam quoque Iamb. de Ægypt. Theol. seg. 3. c. 32. & seg. 4. cap. 7. & Dionys. Areop. div. nom. c. 4. sect. 18. & 23.

Circa hominum operationes) Proclus in Timæum p. 116. Plotin.

Enn. 3. l. 2. cap. ult. malis histrioibus homines comp.

Bonitatis causa malum) Plotin. Enn. 3. l. 3. 6. 4. pag. 258.

Dionys. Areop. div. nom. c. 4.

C A P.

C A P. XIV.

Dili immutabiles) *Adde Iamblich. Theol. Ægypt. seg. i. c. 12.*

C A P. XV.

DE sacrificiis) de totâ sacrificiorum ratione vide Iamblich. seg. 5. sed ad posteriorem hujus capituli partem dicti seg. c. 24. & 25. & Procl. in Tim. l. 1. p. 14. post medium.

C A P. XVII.

Mundum non interitrum) vide quos ad c. 7. citavi.

C A P. XIX.

DE serâ numinis vindictâ) Plutarchus peculiariter libro, præsertim p. 564. de Adrastanti & triplici suppliciorum genere.

C A P. XX.

DE animorum transmigr.) Proclus in Tim. l. 5. pag. 329. vide quæ congesit I. B. Crispus distrib. 3. lib. 1. quod autem mala ab ortu ingenerata ad prioris vita culpam refert, eâ de re vide Plotinum Enn. 3. l. 2. c. 13. & Enn. 4. l. 3. c. 16. Iambl. de Ægypt. Theol. seg. 4. c. 4. & Hierocles excerpta de Provid. apud Photium cod. 251.

C A P. XXI.

ANimi qui secundum virtutem) Hac præclarè illustrat Hierocles ad duos postremos versus Pythag. carm. p. 310. & Iamblich. lib. 2. de scâtâ Pythag. cap. 11. & 12.

F I N I S.

Ad Caput primum Sallustii.

PAg. 6. l. 10. κοινὰ δέ τισν ἔρωταί Σωσπάζει πάλιν αὐτῇ τῇ κοῖτᾳ οὐδὲ διῶν ἔμουται γηγάντι. Jambl. Segm. 1. c. 3. *Mys.* Quod autem deus mali author sit, esse φεῦσθαι αὐτοῖς ait, οὐδὲ εἰ μάνις "Ελλήνες τε καὶ βάρβαροι τάνατον αἰλιθῶς διαδέξασσι. Segm. 4. c. 6.

P. 7. L. 9. ἀπόματον confer cum c. 13. πόδειν τῷδε ἀπόματον οὐ δύσιαμι.

Lin. pen. οὐ ἀλλίλων χωρίονται. Jambl. contrà, Segm. 1. c. 4. Χωρία καὶ ἀπλά ἔκατα εἴη ηὕρια πολι ποταπά τα τῷ αὐτοῖς ὑπαρχόντων ἴδιάματα—καὶ σχιστιν επ' αὐτοῖς εἰς οὐδόντας, κοινὸς λέγεται. esse tantum quandam inter eos analogiam concedit.

P. 7. cap. 3. huc faceret Porphyrius οὐδὲ ἀγαλμάτων. V. Euseb. 3. præp. c. 7.

L. 9. φυλοσόφων. Orpheus, Empedocles, Pherecydes, Parmenides.

L. 11. εὐ χρησμοῖς θεοῖ—tale est oraculum apud Herod. de perjuri hominis filio.

P. 8. l. 34. φιλοσοφῶν ἀναγκάζει. ex Jambl. S. 3. c. 15.

P. 9. l. 9. οὐ νέρος Θεοῖς οὐ εαυτῷ πᾶσαι τῶι νοεράν διακόσιμοι. Damascius. Proclus in Timaeum.

L. 25. Αἰγύπτων. De Symbolis in communi agit Jambl. Segm. 1. c. 11. de Aegyptiacis cap. 1. Segm. 7. ἐπει τῶι φυσιν τα πατῶις καὶ τῶι μυμερίαι μυμένοι, καὶ αὐτοὶ [Αἰγύπτων] τῷ μυστικῶν καὶ ποκεκρυμμένων καὶ φρανῶν νοσεων εἰκόνας πιάς διὰ συμβόλων ἐκράνησον, ὁσαρ καὶ οὐφύσις τῶι ἐμφανέσιν ἐδεστο τούτῳ ἀρανεῖς λόγις διὰ συμβόλων, τεψόν πιά, ἀπεπιπάσπ. οὐ δὲ τῷ διῶν μυμερίᾳ, τῶι ἀλιθείᾳ τῷ διεῖν διὰ τῷ φανερῶν εἰκόνων οὐ πρόσατο, &c.

P. 10. l. 1. ἀνακεῖδε—Jambl. Segm. 5. cap. 9. Segm. 6. c. 25. Natalis Comes in Indice peculiari his de rebus. Voss. lib. 9. de Idol.

P. 10. l. 4. Κει. Empedoclis Νεῖκος. Lin. 29. lego μόνον διὰ τὸ κα.

L. 36. Σωάπτην. Jambl. Segm. 5. c. 23.

P. 11. l. 13. εθεοούσιον—Porphyrius apud Euseb. l. 3. præp. V. Damascium apud Photium Bibl. p. 1074.

P. 11. l. 22. Πίλος. Vide Phurnutum p. 46. n. 11.

L. 25. σῆναι τῶι γένεσι. V. Phurnutum p. 11.

L. ult. πεσόντες. Empedocles apud Plutarc.—ἔγω γα τιμὴ φύγει
δέοτεν καὶ οὐλίπης.

P. 12. l. 1. V. Pharnutum p. 78. Gyraldum Syntag.

L. 9. Damascius apud Photium. εἰδόκουν οὐαρ Ἀπός γῆθες· καὶ
μοι σπιτελεῖσθαι περὶ τῆς μυτερὸς ὅμιλον τῶν τῶν σὺν οἰλαίον τελει-
των ἔσοτειν· ὅπερ ἐδίηλον τῶν ἐξ ἀδειῶν γεγονόταν ηὔσταν σπετ-
εῖσθαι.

P. 12. c. 5. ex Aegyptiorum theologiâ de prima causa sic philoso-
phatur Jambl. Segm. 8. c. 2. περὶ τῆς οὐαρ ἀρχῶν δὲ τοῦτον
τελεῖσθαι — post multa, ἀρχὴν ἔτειρ καὶ τοῦτον τοῦτον, μονὸν τὸν τὸ
ἔνδος, προσώπῳ καὶ δοκεῖν ἕστασις. Ήπει τὸν τὸν ἔνδος τότε, (loquitur jam
de deo secundo qui ex illo primo emicuit) ὁ αὐτορεῖς θεός ἔστιν
ἴξελαμψε—αὗται μὲν ἡντὶς ἀρχαὶ πρεσβύτατος πάντων, ἃς Ἐ-
πίδης περὶ τῶν αἰδεῖσιν καὶ ἐμπονεῖσιν τοῦτον περιτάτην, καὶ τῷ ἐπιπονοῦ.
Syrianus, μία πάντων αρχὴν ταύτας καὶ τὸ ὑπόρεπον ἔστι. Damascius
infinitis locis, πρέστειος ὁ τοῦτο διεθεῖδι: μετὰ δὲ τὸν καυδικὸν
ἀνηγέτει Syrianus τοῦτο ἔστω, ex Pythagoraeis. idem ibid. νενει-
ταρκὲς καὶ παντελὸς αἴπει τὸν οὐλον περιτάτην τὸν τόπον.

P. 13. c. 6. οὐρανομάνι & ἰγνοσμάνι distinctionem agnoscit Jambl.
Segm. 8. c. 8. Damascius passim.

L. ult. idem docet Jambl. Segm. 2. c. 7. εἰνὶ τὸ τέρας τοῦτο τελε-
τῆρις τετταῖς τούτεσιν αρχῇσι καὶ μεσόποτῷ καὶ τέλεις οὐλα τὰ γένη
τεττενέματο.

P. 14. l. 14. Syrianus ὥστε ὁ μυστικὸς διὰ τὴν ἔστιν μαθ-
ματικῶν δειδημῶν τῶν λύρων, ὧντας ἡγάπεις διὰ τὴν ἔστιν συντονί-
ας εἰδημῶν τὰ ἔστιν αρμάζει μυστεγήματο.

L. 16. Vestam Δίδε συλλαλεῖ dixere Pythagorici. Aristot. de
cælo. l. 2. c. 13. Philolaus apud Stob. Ecl. Phys.

P. 14. l. 24. & 25. Damascius & Hesiodus ejusdem αρχῆς &
οὐαρᾶς (ut ad Pharnutum dixi) faciunt Jovem & Apollinem.
Παῖνον οὐ πάστηρ Ἀστράπη τῶν δειλῶν εχαντικεῖν, δι' οὐδὲ
εἰς τὸν καὶ Ζυγαῖς καὶ σύμμαχον, τοὺς μὲν αὖτις τὸν περιστοκόν πάντας μέτρον
τούτος τὸν οὐδὲν οὐ δικτεῖ. Syria. in Arist. Metaph.

P. 16. l. 16. τελετῆρα. Jambl. Segm. 5. c. 11. Πυχὴν τὸν τό-
πον τελετῆρα.

L. 20. Jambl. Segm. 8. c. 6.

P. 17. l. 17. εἰκότητα τὸ τέτταρα. Methodius apud Photium hanc
improbat Origenis opinionem, dicentis corpus esse πυχῆς
δεσμού.

L. 23. παρεγγέποντα τοῦτο. de anima Jambl. Segm. 1. c. 7.
πονῆν καὶ χέσεις καὶ γέλοις κερδεῖται, οὐκέτεστι τὸ τέλος κτενερῶν, καὶ οὐκε-

νοι, τῷ διάτερῳ κατέχεται. V. etiam Segm. 5. c. 2. Idem apud Stobæum Ecl. Phys. l. 1. p. 115. ex aliena sententia —Σῶμα, οὐ έμπλυχθεῖσα.

P. 18. l. 12. μαρτῆται. Jambl. Segm. 3. c. 3.

L. 16. πιστίται. lego πιστίται.

L. 32. εἰμὶ μόνον — Jambl. apud Stobæum. p. 204. Alexander Aphrod. l. 2. de Anima ex Theophrasti Callisthene idem testatur. egregia sunt quæ ex Origene adserit Eusebius Præp. 6. V. Lipsium Pholos. Stoicæ. Menagium ad Laertium p. 188.

L. 5. & 11. hanc sententiam Jamblichus pluribus locis explicat. ut Segm. 1. c. 18. Segm. 4. c. 4, 5, 6; &c.

L. 15. apud Jambl. Segm. 1. c. 18.

P. 19. l. 21. χακοπτεῖς — hanc Genethliologorum opinionem Jamblichus exagitat Segm. 1. c. 18. Ceterum de providentia Hieroclis fragmenta extant. laudatur quoque in hoc argumento Alexander Aphrodisiensis à Cyrillo contra Julianum, penes me est fragmentum e-juldem Alex. eā de re Græcè nondum editum.

P. 20. lin. ultima. Jambl. apud stobæum lib. Ethic. Ecl. c. ultimo.

P. 22. c. 12. οὐδέ τὰ κακά. De hac quæstione egere Porphyrius, Jamblichus in l. de Mysteriis, Julianus, Theophrastus in Metaph. Simplicius in Epictetum. ex nostris Maximus, Origenes, Methodius, Theodoretus, Aeneas Gaz, Nemesius, Augustinus, Lollinus Alloysius, Mericus Casaubonus, & quotquot οὐδὲ ἀρχῶν & υἱων scripsere. Nota autem quod idem opus sit, quod Maximi, Origeni, & Methodio tribuitur. Ego vero Maximi esse puto, frater Eusebii & Hieronymi testimoniō; nam Dialogi de fide (in quibus bona ejus pars continetur) non videntur esse Origenis; & quod ad Methodium spectat (cui id Photius tribuit) ait Valesius multa in Photio, non esse Photii.

P. 22. l. 28. Δαιμονικακά, quod sint mali fatentur omnes; οὐτε malos Chaldaei apud Plutarchum de Iside, & Damascium; eo úmque principem Arimanium statuunt: ex Chaldaeorum mente Jamblichus Segm. 3. c. 31. Δαιμονικά πονοὶ δὲ τὸ θεῖον εἰσηλθοντι, & δὴ κακῶν συνδίκει, & alibi. V. Originem οὐδὲ ὄργων. Eorum lapsum & poenas videtur Em-pedocles agnoscere, apud Plutarchum,

Ἄιδειον μὲν γάρ σφε αὐτῷ πάντα δε δίκαιοι,

Πόντος δὲ εἰς χθονὸς εἴσαι ἐπέπιπτος, γῆσι δὲ ισταῖς;

Ἡλίου ἀκρύλιον τοῦ θεοῦ, οὐδὲ τοῦ θεοῦ ἔμβατε δίκαιοι.

Ἄλλο δὲ εἰς δίκαιοι δέχεται, συγκεκριμένοι πάντα.

Jambl. Segm. 2. c. 7. inter malos dæmonas quosdam πανερῆς ponit, dicisque in apparitionibus τὰ εἰδή τῷ πανερῇ εμπαίρει; & animæ κακαθαραλίας πόνειον τῷ πάντα.

P. 24. l. 6. οὐδὲ τοῦ θεοῦ. l. 78 —

P. 25. c. 54. Hujus capitinis negotiis pluribus exequitur Jambl. (de forte Sallustius) S. 1. c. 53. S. 8. c. 8. Heraclitus apud eundem S. 1. c. 11. ἀκεὰ vocat sacra, quasi τὸς θυχᾶς ἔδει τις ἀποτέλεσμα τῷ εὐτῷ τῇ γῆς συμφορῷ. Similia (forte ex Sallustio). Simplicius ad Epictetum, c. 28.

P. 27. c. 15. In hoc capite, Jamblichi plura habes capp. contra ex Segm. 5. de sacrificiorum usu. V. Porphyrium 2. περὶ ἀνθρώπων. Simplicium ad Epict. c. 28. Vide autem Athenag. Leg. de fraudibus m. lorum dæmonum in sacrificiis. —

P. 28. c. 16. Hæc ex Jamblicho, S. 5. c. 21 & 27.

P. 29. c. 17. Caput hoc videtur ex Ocello Lucano desumptum. II.
Laertium in Zenone, ubi Panætius hujus opinionis præcipuus auctor
quomodo item & φαρπάκιον explicat Philo. V. Menag. ad Laer-
tium, p. 185.

P. 3. in c. A8. l. 3. πΗΛΑΧΙΣ, ex Ocello, pag. 31. S. 23.

P. 32. l. 3. A φεγίσι. V. Marinum Vit. Procl.

L. 7. *meos tuos a deo eternos habes apud Jambl. Segm. i. c. iii.*
in re securorum, *et regnorum vestrum a deo eterno Jambl.*

L. read., cōsideris, similis planē est Phurnati locus. p. 65. n. 3.
Confer Jambl. Segm. I. c. 12.

P. 33. I. 4. räzes. Porphyrode Abst. 1. 2. S. 47.

L. 11. *Selkucus*. Jambi. Segm. 9. c. 1. 813704
L. 2. *Σέλκουκος Λογαράς ούρων* L. De migratione animalium
philosophorum sciebat. animalibus conquisitior tandem in Jambi.

philosophatum rejectus opinioribus conqueritur tamquam in Iambo sententia Nestorius. c. 2. ἐπεὶ τὸν διδάσκων τὸν ἀλογὸν αἱ μηδιαῖτες πίνουσιν. Damascius μὲν αἱ χῶραι forte hunc locum habent ob oculos, sicut enim αἱ λίθοις θεμέναι διάφοροι ὡραῖοι τοιούτοι εἰσιται. αἱ γυναικοὶ τοιοῦτοι τὰ ποιῶσιν.

P. 34. c. 21. duabus partibus constat hoc caput, quarum primita tractat Jamblichus cap. ultimo de Mysteriis, alteram in Epist. ad cedonium, Eclog. Eth. Stob. τὸν πατὴν νῦν ἀργούς βίου, καὶ τὸν ἐχάριτον διεῖν θαλασσῆ μελεπτέον. ἔτι δὲ ἡμῶν μόνον Θεοφίδων τὸν αἰδιανὸν λυχνίεσσιν, ἀπλούστε τε παῖς τῷ ἀραγγείῳ, καὶ παιδὶ τῷ ιερῷ δρώπινόν πινα βίου, ἀλλὰ τὸν δεῖον, καὶ τὴν βαλίσσην τῷ δεῖσιν (δεῖσι) γαστὴν ἀποτληρίκημον.

F I N I S,